

GRUPUL 279 SCAFANDRI (1967 – 1976): PRIMA UNITATE DE SCAFANDRI DE LUPTĂ A FORȚELOR NAVALE ROMÂNE

*Comandor dr. ing. Marian TĂNASE**

De la apariția scafandrilor în Marina Militară și până la mijlocul deceniului șapte al secolului trecut intervenția cu scafandri a presupus, în principal, folosirea echipamentului clasic de scufundare specific scafandrilor grei, cu alimentare de la suprafață, realizată cu ajutorul unei pompe manuale. În această perioadă s-a dispus de un număr redus de scafandri, precum și de facilități minime.

Chiar dacă la mai puțin de zece ani după cel de al Doilea Război Mondial au fost importate din U.R.S.S. echipamente de scufundare specifice scafandrilor ușori, aparate de respirat cu oxigen în circuit închis, scufundarea autonomă în Marina Militară nu a cunoscut un progres consistent, din mai multe motive. Primul este faptul că acest tip de echipament limita adâncimea până la care se putea scufunda un scafandru, de maxim 10 metri. În al doilea rând, aceste echipamente erau foarte periculoase și nu de multe ori au generat accidente. Chiar dacă mobilitatea scafandrului era limitată, scafandrii ușori au fost incluși în echipajele navelor militare maritime mai mari. Probleme avute cu acest tip de echipament au impus măsuri de siguranță uneori excesive, așa cu era legarea scafandrului cu o sfoară cât timp executa controlul operei vii a navei sau lucrări la corp sau elici de mică amploare. În al treilea rând, aceste funcții erau încadrate de către militari în termen, iar sistemul de instrucție a acestora nu era unul foarte bine pus la punct.

Până la sfârșitul anului 1967 în Marina Militară nu a existat o structură distinctă de scafandri în nici-unul din porturile maritime și fluviale în care erau dislocate nave militare. Scafandrii grei cu alimentare de la suprafață, atât ca specialitate militară, cât și ca structură de nivel grupă, au existat în cadrul structurilor de asigurare și salvare, detașamentele de nave auxiliare de la mare și la fluviu: Constanța, Mangalia (din 1952), Giurgiu, Sulina (din 1961 la Tulcea), iar din 1962 la Mangalia și Tulcea.

După Al Doilea Război Mondial, la începutul anilor '50, a fost introdus în Marina Militară conceptul de „scafandru ușor”, acțiune favorizată de importarea din U.R.S.S. a aparatelor de respirat cu oxigen în circuit închis. Era una din primele generații de aparate de respirat cu circuit închis care aveau multe limitări. În consecință, la bordul navelor militare de

* Comandantul Divizionului 175 Nave Scafandri de Luptă „Comandor Constantin Scarlat”.

luptă mai mari exista una sau două funcții de scafandru ușor, militari în termen, iar nava de salvare NS-116 avea în organizare o grupă de scafandri ușori, condusă de un subofiter (maistru militar).

O mărturie importantă din acea vreme o avem de la Constantin Scarlat: „*La acea dată, în marină se foloseau pentru lucrări de scafandrierie ușoară doar aparate cu oxigen în circuit închis, deosebit de periculoase și cu adâncimea de lucru limitată la zece metri, pentru că la adâncimi mai mari oxigenul face arderile prea intense, devenind toxic. În anul 1958, când am luat pentru prima dată contact cu un aparat cu oxigen în circuit închis, mi-am dat seama că este interesant în principiu, dar nu mi-a trebuit mult să înțeleg și altceva: era plin de inconveniente și riscant. ... găsesec necesar să menționez că dintr-un spirit de precauție merit să elimine riscurile folosirii aparatului cu oxigen, acei scafandri ziși «ușori» lucrau nu în regim autonom, ci mai mult ținută de la bord cu o saulă, ignorându-se necesitatea ca fiecare scufundător să stăpânească perfect înotul. Asemenea lor, cei care patronau adâncurile – scafandri «grei», cu cască, a căror alimentare cu aer se făcea prin pompe de la navă sau de pe cheu, erau în majoritate neînotători.»¹*

Cu toate acestea, la puțin timp după intrarea în dotarea a aparatelor de respirat cu oxigen în circuit închis, scafandrii ușori sunt aduși în fața publicului românesc cu ocazia manifestărilor dedicate Zilei Marinei Române. Prima mențiune identificată este din anul 1956. În articolul din revista marinei militare „Flota Patriei” în care se relatează despre activitățile la care au participat marinari la Ziua Forțelor Maritime Militare ale R.P.R. aflăm că: „...de pe puntea ancorată în fața cazinoului, marinarii au prezentat un bogat program de jocuri distractive intrate în tradiția marinarilor, precum prinderea purcelilor, săriturile de la trambulină, atacul piraților, misiunea scafandrilor ușori și multe altele (s.n.)”² Începând din 1956 găsim în fiecare an în programul exercițiilor demonstrative executate de către marinari cu ocazia Zilei Marinei momente la care participă scafandri. An după an, implicarea scafandrilor a fost din ce în ce mai mare și datorită ineditului exercițiilor demonstrative executate de către scafandrii autonomi.³

¹ Constantin Scarlat, *Țărnul nevăzut al Mării Negre*, Ed. Militară, București, 1982, pp. 17, 18, 19.

² *Flota patriei*, anul XI, nr. 122 (529), joi 9 august 1956, p.1.Vezi și: Marian Moșneagu, *Ziua Marinei la Români*, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2002, p. 94.

³ Pentru a exemplifica prezentăm câteva consemnări din presa vremii: **1957** (Constanța): „...spectatorii asistă la numeroase demonstrații palpitate, presărate cu momente de haz: luarea purcelului de pe școndru, concurs de tras la parâmă cu bărcile, vânătoarea rațelor, biciclete pe apă, scafandri, nunta și pirați (s.n.)”; **1958** (Constanța): „Nu au lipsit jocurile

Apariția în lume a tehnologiei de scufundare autonomă cu aer comprimat în circuit deschis – *metoda Cousteau* – a determinat și în România reconsiderarea locului și rolului scafandrilor. Un rol important la avut ofițerul de marină Constantin Scarlat, care poate fi considerat un întemeietor de școală și tradiție, o personalitate importantă pentru istoria scafandrierii românești.

Într-un raport din 1970 referitor la organizare și realizările Sectorului de cercetări submarine al Muzeului Marinei Române, Constantin Scarlat menționează că: „*Activitatea subacvatică a fost inițiată la noi de un grup de scufundători amatori marinari în 1953 și a luat amploare începând cu 1965 la Mangalia și apoi la Constanța.*”⁴

În aprilie 1960 Detașamentul 122 Nave Auxiliare de la Constanța s-a desființat, iar marea majoritate a navelor au fost preluate de către Detașamentul 147 Nave Auxiliare de la Mangalia.

În cadrul grupului de nave auxiliare din compunerea detașamentului s-a înființat *Secția de scafandri* formată dintr-o grupă de scafandri grei care aveau la dispoziție pentru executarea misiunilor o șalupa maritimă pentru scafandri, S.M.-156, și o barcă pentru scafandri. Anul următor, la înființarea Diviziei 42 Maritime, detașamentul a luat numărul 129, iar peste doi ani avea să devină Divizionul 129 Nave Auxiliare. Secția, mai târziu, grupa de scafandri a acestei structuri de la Mangalia, a existat în organizarea unității până în anul 2005. După 1980, tehnologia scafandrilor grei au fost înlocuită cu cea a scafandrilor autonomi. Scafandrii fluviali din cadrul secției/grupeii de scafandri din Detașamentul 118 (131 din 1962) Nave auxiliare de la Sulina (Tulcea din 1962) au avut, cel puțin 20 de ani, aceeași organizare și înzestrare ca și cea a colegilor lor de la Mangalia. Aceștia au avut în dotare șalupa de scafandri S.D.-277 până puțin după 1989.

*marinărești sărituri la trambulină, concursul de tras la parâmbă cu bărcile, prinderea rațelor, purcelul la școndru, demonstrația de schiuri pe apă, de acvaplane și biciclete pe apă, demonstrația curajoșilor scafandri (s.n.)” 1959 (Constanța): „Un elicopter evoluează deasupra bazinului de unde recuperează trei naufragiați (scafandri militari)”. Cel mai probabil, în 1960 și 1961 programul activităților a cuprins momente cu scafandri în liniile scenariilor din anii anteriori. Vezi: Marian Moșneagu, *Ziua Marinei*....., pp. 96, 103, 105, 107.*

⁴ Marian Moșneagu, *Arheologia submarină – O prioritate și o atracție pentru Muzeul Marinei Române*, Anuarul M.M.R., tomul IX, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2006, pp. 125 – 144. (aici p. 131).

Constantin Scarlat – pionierul scafandrieriei militare și a arheologiei subacvatice românești

Căpitan de rangul 3 (Locotenent comandor) Constantin Scarlat

Constantin Scarlat s-a născut la 20 mai 1935, în comuna Costișa din județul Neamț, localitate de pe malul râului Bistrița. De mic copil a fost atras de apă, iar la vârsta de puțin peste 10 ani reușește să traverseze înot râul Bistrița, la suprafață și pe sub apă.⁵

Își începe studiile liceale la Liceul „Petru Rareș” Piatra Neamț și le finalizează la Roman. După cum el însuși mărturisește, încă din primul an de liceu visa la mare și se gândea mereu la o cale de a deveni marinar.⁶ În toată această perioadă atracția pentru apă și „dorința de a călători sub apă” sunt o importantă bază motivațională pentru a învăța, pentru a practica diferite sporturi, mai ales înotul. În 1953 „s-a ivit ocazia” de a lua „calea spre mare”. Se înscrie și este selecționat pentru a da examen de admitere la Școala Militară de Marină, școala care pregătea ofițeri pentru Marina Militară cu durata de trei ani. Ajuns la Constanța în dimineața zilei de 8 iulie 1953, înainte de a merge la școală, a plecat împreună cu noul său prieten pe care și l-a făcut în tren direct către mare. În zona dintre Cazinou și digul Portului Constanța a făcut prima baie și primele scufundări în apnee. Era

⁵ „Mult îndrăgita Bistrița, gârlele, iazurile și lacurile de munte, în care mă scăldam atras de apă, mă convinseseră să devin marinar, dar pe atunci nu găseam calea spre mare”. Constantin Scarlat, *Țărnuțul nevăzută*....., p. 17.

⁶ „Mă gândeam să fug la Constanța și să devin copil de trupă pe o navă..., iar dacă nu mă primește acolo, să mă angajez ca ajutor de fochist sau ca ajutor de marinar, orice, numai să ajung pe o navă și pe mare...”. Vezi: *Ibidem*.

locul unde în 1968 avea să descopere ruinele portului antic submers Tomis și urmele unor vechi așezări.

Deși concurența a fost mare, Constantin Scarlat a fost admis la Școala Militară de Marină. Drumul său către o carieră de ofițer de marină devenise sigur. După un an de la începerea studiilor Școala Militară de Marina a devenit Școala Militară Superioară de Marina, instituție de învățământ superior cu durata de patru ani. Durata studiilor s-a prelungit cu un an, ceea ce a determinat ca împreună cu colegii săi de promoție să devină la 2 octombrie 1957 ofițer de marină cu gradul de locotenent, în specialitatea artilerie.

Școala militară i-a oferit suportul necesar atât pentru studiu, cât și pentru pregătire fizică, în special înotul. După cum mărturisește, Constantin Scarlat profita de orice învoire în oraș pentru a înota în mare sau în Lacul Siutghiol.⁷ Calitățile sale de sportiv au fost recunoscute de către profesorii săi prin includerea sa în loturile participante la concursuri sportive militare (*Spartachiade*). Nici în perioada studiilor în școala militară și nici după ce a devenit ofițer de marină nu avea să renunțe la dorința de a „călători sub apă”, însă după cum mărturisește: „*După absolvirea institutuluiscufundările aveam să le fac multă vreme ... cu un vizor de construcție proprie, fără tub și labe, folosind procedeele învățate în Bistrița și perfecționate la mare*”⁸.

După absolvire, începând cu 28 septembrie 1957, locotenentul Constantin Scarlat este numit în funcția de comandant unitate de luptă II (artilerie) la bordul monitorului 206 (ex. „BASARABIA”), din Divizionul 407 Monitoare dislocat la Giurgiu. După mai puțin de un petrecut la bordul navelor fluviale Constantin Scarlat a revenit la malul mării, însă nu la Constanța sau Mangalia, ci la Capul Midia. La 7 iunie 1958 este numit la comanda plutonului foc al Bateriei I-a de calibru 130 mm din Divizionul 317 (160 de la 1 feb. 1959) Artilerie de Coastă, iar de la 4 mai 1960, după reorganizarea Artilerie de Coastă, rămâne la comanda plutonului foc al Bateriei I-a din cadrul Regimentului 43 Artilerie.

De la 7 octombrie 1960 locotenentul Constantin Scarlat este mutat în garnizoana Mangalia. Din comandant de Baterie de Artilerie la Capul Midia este numit comandant unitate de luptă artilerie (U.L. II) la bordul dragorului de radă 17 din Divizionul 19 Dragoare de Radă. A fost avansat la gradul de

⁷ În 1956, printr-o conjunctură pe care nu o cunoaștem, Constantin Scarlat a reușit să aibă acces la lucrarea lui Jacques Bourcart, *Geographie du fond des mers: etude du relief des oceans*, publicată la Paris în anul 1949. Susține că după ce a citit această carte: „*m-am decis să încep determinări topografice și cartografieri submarine în Marea Neagră, fiindcă pe atunci nu exista la noi nicio hartă a reliefului submarin.*”. Vezi: *Ibidem*, p. 34.

⁸ *Ibidem*, p. 17.

locotenent-major la 30 decembrie 1960. În vara anului următor, de la 14 iunie 1961 este mutat pe linia specialității sale la bordul vânătorului de submarine 3 din Divizionul 50 Vânătoare Antisubmarin. Ambele divizioane aveau locul de dislocare permanent în Portul Mangalia, aproape de mare, în garnizoana în care era dislocat și Comandamentul Marinei Militare. Constantin Scarlat, mânat de pasiunea sa, a început să își facă cunoscute preocupările sale atât în rândul colegilor săi marinari, cât și la nivelul conducerii marinei.

La câțiva ani după ce în mintea sa de student militar, viitor ofițer de marină, îi încolțise ideea realizării unei hărți a fundului mării din zona costieră a litoralului românesc, idee generată de „*doriința de a călători sub apă*” cu folos și de cunoștințele dobândite prin studiul lucrării „*Geografia fundului mării*” a francezului Jacques Bourcart, și după ce „*în concediul din 1958*” a „*găsit ... în zona submersă a Mangaliei ... un minunat peisaj submarin, iar printre stânci*” și a „*descoperit o mulțime de fragmente de ceramică*”, Constantin Scarlat, ambarcat pe navele militare din portul Mangalia (dragorul de radă 17 și, apoi, vânătorul de submarine 3), a avut posibilitatea ca începând din primăvara anului 1961 să își continue cercetarea fundului mării din zona portului Mangalia și să marcheze pe o hartă de navigație fiecare loc în care găsea obiecte arheologice, atât în timpul liber, cât și pe timpul staționării navelor la ancoră în rada portului. „*Fiind ofițer de marină, pasiunea scufundărilor sub apă a fost amplificată de ineditul descoperirilor*” pe care le făcea „*în rada porturilor de staționare, ori la țarm. Cel mai puternic imbold de scormonire a adâncurilor*” i-1 „*dădea zona submersă a Mangaliei.*”⁹

Recuperarea unei amfore din Heracleea în zona submarină a Mangaliei (operație efectuată de către Nicolae Radu, stânga și Constantin Scarlat, dreapta).

După: Constantin Scarlat, *Portul antic Callatis*, în Revista *Acta Musei Napocensis*, nr. 10 (1973), Cluj-Napoca, p. 530.

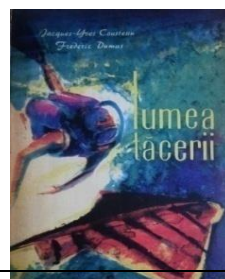
⁹ „În anul 1960, lucrând la navele maritime, staționam destul de des în rada portului Mangalia. Când nava era ancorată, de la bord mă puteam lansa direct către fundul mării,

În acea perioadă, în împrejurări încă necunoscute nouă, locotenentul–major Constantin Scarlat reușește să își achiziționeze, cel mai probabil din comerțul socialist, „un mic aparat de scufundare autonom” pe care a început să îl folosească atât în timpul liber cât și pe timpul când se afla cu nava la ancoră în rada porturilor românești la Marea Neagră. La acea dată la bordul vânătorului de submarine nr. 3 se afla un costum de scafandru, dacă nu două, și aparate de respirat cu oxigen în circuit închis pentru scfandrii ușori, membrii ai echipajului.¹⁰

Această problemă îl „preocupa neconținut” pe acvanautul Scarlat. Eforturile sale din acea perioadă și din anii care aveau să urmeze i-au adus satisfacția de a descoperii digul genovez al portului antic al așezării Callatis și a întocmirii cu destul de mare precizie a hărții cu ruinele submerse ale acestuia.

Eforturile sale, sprijinite de către diverși elevi, colaboratori ai săi, altoite de rigoarea cercetătorului istoric dobândită în cadrul Muzeului Marinei Române și de sprijinul primit din partea unor mari istorici ai meleagurilor dobrogene, au fost încununade de succes prin publicarea în anul 1973 a studiului intitulat „Portul antic Callatis,” în revista științifică a „Acta Musei Napocensis” a Muzeului de Istorie Cluj.¹¹ Articol considerat ca fiind primul în domeniul arheologiei submarine publicat în România.

Un moment important privind cercetarea subacvatică de către scafandri dotați cu aparate de

aflat la 6 – 8 metri sub navă. Atunci am început să însemnez pe hartă fiecare loc în care găseam obiecte arheologice.” Vezi: *Ibidem*, p. 36.

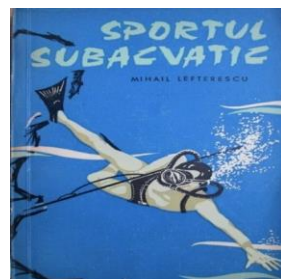
¹⁰ „După 1962, având posibilitatea să stau mai mult timp la ancoră, mai ales vara, fie în port, fie în radă, prima hartă începută în 1958, a putut fi continuată în condiții bune și îmbogățită cu multe date colaterale importante. Zilele de lucru intens erau condiționate de timpul liber....La bord mi-am adus și un mic aparat de scufundare autonom, pe care puteam să îl folosesc după plac. Acest instrument delicat de scufundare îmi dezvăluia o lume mirifică de alge și viețuitoare poliforme, lume în care puteam zăbovi mai mult, scotocindu-i cotloanele. Ceea ce puteam vedea prin vizorii simplii la coborârea în apnee doar în scurtul interval dintre respirații, acum mi se înfățișa ca un peisaj integral, cu taine a căror complexitate trebuia studiată îndelung. Începusem să cred în virtuțile acestui aparat; socoteam că el ne va ajuta să deschidem o filă nouă în cartea cunoașterii Mării Negre. Din păcate, compresorul se afla nu la bord ci în port; după ce consumam rezervorul de aer eram nevoit să-l părăsesc și tot apneea rămânea metoda de bază pentru scufundare. Exista la bord și un aparat cu oxigen în circuit închis, dar aveam repulsie față de asemenea invenții, mai ales că văzusem două accidente tragice provocate de ele.” Vezi: *Ibidem*, p. 36.

¹¹ Constantin Scarlat, *Portul antic Callatis*, în *Revista Acta Musei Napocensis*, nr. 10 (1973), Cluj-Napoca, pp. 529-540.

respirat cu aer comprimat în circuit deschis la avut traducerea în limba română și publicarea la București în 1963 a fascinantei lucrări „Lumea tăcerii” a francezilor Jacques-Yves Cousteau și Frederic Dumas.¹² Totodată, în unele magazine dedicate sportului și turismului s-au pus în vânzare echipamente pentru scufundări. În aceste condiții, deși nu erau deloc accesibile ca preț, Constantin Scarlat reușește să își procure propriul echipament.

Cam în același timp s-a înființat în coordonarea Loctiitorului politic al comandantului Marinei Militare Asociația Sportivă ASA „Marina” Mangalia. Pe lângă această asociație, la sugestia lui Constantin Scarlat, s-a înființat un „Club al scufundătorilor”. Sub această umbrelă, în timpul liber, Constantin Scarlat a început să pregătească marinari pentru a devenii scafandri autonomi. „*Pentru a demonstra utilitatea activităților subacvatice cu echipament autonom cât și necesitatea cunoașterii în acest scop a înotului*”, purta cu el „o geantă plină de cărți, reviste, filme și diapozitive” pe care le prezenta „colegilor marinari fie la Casa de cultură, fie la Casa Armatei din Mangalia, când ținea „cursuri de scafandrierie autonomă” și vorbea „despre lumea submarină”.¹³ Pe lângă alți participanți, la cursurile lui Constantin Scarlat au fost prezenți și mai mulți ofițeri din Marina Militară, printre care și colegii săi din promoția 1957, Emanoil Țigănaș și Tamba Ionel.¹⁴ În acest club au mai fost atrași și civili.

Preocupările privind scufundarea autonomă cu aparat de respirat cu circuit deschis s-a manifestat și în alte instituții din România, cea mai importantă fiind cea care avea ca domeniu de activitate cercetarea resursei piscicole a Mării Negre, Stațiunea de cercetări piscicole „Grigore Antipa” din Constanța, devenită după anul 1972 Institutul de cercetări marine „Grigore Antipa”. În această instituție scufundarea autonomă a fost o preocupare importantă datorită necesității efectuării cercetărilor sub apă cu rezultate importante în industria piscicolă. Grupul de cercetători scafandri a fost unul restrâns, dar cu

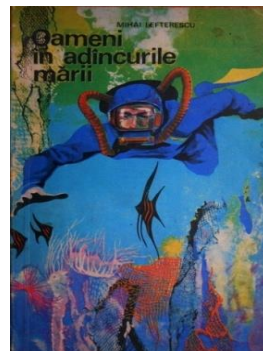
¹² Vezi: Jacques-Yves Cousteau, Frederic Dumas, *Lumea tăcerii*, ed. Științifică, București, 1963. Traducere după ediția din 1957, publicată la Paris.

¹³ Constantin Scarlat, *Țărnul nevăzut....*, p. 42.

¹⁴ Constantin Scarlat povestește despre colegii săi următoarele: „Emanoil [Țigănaș] a fost unul dintre primii mei coechipieri care au evoluat sub apă pentru filmări. El era un campion de înot al marinei, un bun schior nautic și gimnast. Colegii mei Manole, Pisco, Eugen sau Ionel, cu care participasem la mai multe concursuri de gimnastică, înot, schi, atletism, canotaj, îmi ofereau adevărate modele pentru viitorii scafandri autonomi, ca desăvârșiți polisportivi.” *Ibidem*, pp. 42 – 43.

acces mai facil la fonduri și la literatura din domeniu publicată în străinătate decât marinarul Constantin Scarlat.

Unul dintre inginerii piscicoli ai acestei instituții, Mihai Lefterescu¹⁵, a publicat în 1964 cartea intitulată „Sportul subacvatic”. În prefața cărții sale, Mihai Lefterescu, spune: „În redactarea lucrării s-a folosit o documentare bogată, cuprinzând cele mai noi materiale apărute despre probleme tratate, precum și cunoștințele practice proprii, rezultate dintr-o asiduă activitate în scufundare, în cele mai diferite scopuri.”¹⁶ Unul dintre diferitele „scopuri” era verificarea cu

scafandri autonomi a poziționării corecte a talianelor puse în mare pentru a studia comportamentul peștilor din Marea Neagră și a migrației acestora.¹⁷ Însă, așa cum povestește Mihai Lefterescu în cea de a doua sa lucrare – *Oameni în adâncurile mării* – publicată în anul 1972 „Grupul de scafandri autonomi” de la Stațiunea de cercetări piscicole din Constanța, cu care acesta lucra de mai mulți ani, „efectuând lucrări de cercetare și explorare pe platforma continentală a Mării Negre, în dreptul litoralului românesc, ..., a reperat în ultimii ani mai multe epave.....În octombrie 1963, solicitați de Muzeul de arheologie din Constanța, efectuam la est de Mangalia prospectări pe locul unde se afla, acoperită de apele mării, o bună parte din antica cetate Callatis.”¹⁸

În bibliografie sunt cuprinse lucrări în limbile franceză, engleză și germană, cele mai noi fiind publicate în anii 1960, 1961 și 1963. Lucrarea poate fi considerată cele de al doilea manual al scafandruului publicat în România, după cel din 1911. Este un „Manual al scafandruului autonom” în care sunt abordate multiple aspecte atât ale scufundării în apnee, cât și ale scufundării autonome cu aer comprimat (echipament, fiziologie, fizică, procedee, accidente de scufundare, pregătire practică, fotografie subacvatică etc.) și care se încheie cu o tabelă de decompresie pentru scufundarea autonomă cu aer comprimat până la 40 de metri. Această lucrare a constituit

¹⁵ **Mihai Lefterescu.** Inginer piscicol și cercetător la Stațiunea de cercetări piscicole „Grigore Antipa” din Constanța. A fost consultant la realizarea filmului românesc „Pasărea furtunii” (1957) și a realizat filmul documentar „Sturionii” (1960).

¹⁶ Mihai Lefterescu, *Sportul subacvatic*, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, București, 1964, p. 7.

¹⁷ Mihai Lefterescu, *Oameni în adâncurile mării*, Ed. Albatros, București, 1970, pp. 149 - 153.

¹⁸ *Ibidem*, p. 110.

o bază solidă în avântul luat în România în ceea ce privește scufundarea autonomă cu aparat de respirat cu circuit deschis.

De la 16 februarie 1964 Constantin Scarlat a fost numit ofițer secund la nava de salvare N.S.116. Fiind în cadrul unității a putut să cunoască mai bine ceea ce însemna la acea dată domeniul scafandrierie pentru Marina Militară. Constantin Scarlat a fost ofițer secund al navei până la sfârșitul anului 1967 când a înființat Grupul 279 Scafandri.

Nava de salvare N.S.116, datorită specificului misiunilor sale, era o navă care executa un număr mare de zile pe mare, precum și marșuri foarte dese de la Mangalia la Sulina, cu staționări la ancoră în diferite raioane dispuse în apropierea litoralului românesc de-a lungul acestuia. În aceste condiții, Constantin Scarlat a avut posibilitatea să se scufunde în diferite locuri și să facă observații asupra mediului și fundului, culegând date care le va folosi în studiile publicate câțiva ani mai târziu.

Totodată, în timpul liber, și-a continuat activitatea de cercetare a fundului mării în rada portului Mangalia, dar și acțiunile de promovare a sportului subacvatic. Fiind ofițer de marină, conștient de importanța introducerii în Marina Militară a tehnicii de scufundare autonomă cu aer comprimat în circuit deschis a făcut demersuri la reprezentării de rang înalt din Comandamentul Marinei Militare și chiar demonstrații, cu diferite ocazii, pentru înființarea unei structuri de scafandrii de luptă.

Cu ocazia scufundărilor în rada portului Mangalia, Constantin Scarlat a găsit mai multe obiecte de interes arheologic. În 1964, cu materialul adunat a organizat la Cercul Militar Mangalia prima expoziție de arheologie submarină. Acesta a stârnit interesul conducerii marinei, dar și istoricilor de la Muzeul de istorie și arheologie „Callatis”.

Din anul 1964, scafandrii militari, ca gen de forță al Marinei Militare, au beneficiat de o atenție mai mare din partea Comandamentului Marinei Militare. La 1 iulie 1964 Detașamentul 129 Nave Auxiliare s-a transformat în divizion.¹⁹ Cu această ocazie, statul său de organizare a fost extins. În cadrul Grupului de nave deservire, ulterior de nave auxiliare, s-a constituit **Secția scafandri** și s-a înființat funcția de ofițer specialist scafandru. Secția de scafandri avea două cadre militare și un număr de militari în termen (probabil 10). Era condusă de un scafandru șef, Plt. maj Chițu Ilie, secondat de către un alt scafandru șef, Plt. Constantin Stamate. Grupa de scafandri era deservită de o șalupă maritimă pentru scafandri (S.M.-156) și o barca pentru scafandri. Scafandrii erau scafandri grei. Totodată, Nava de salvare N.S.-116 („VOINICUL”) și-a păstrat în

¹⁹ (Cf. Aprobării M.Ap.N. transmisă la C.M.M. cu Disp. șefului M.St.M. nr. CL-00644 din 19.06.1964). *Formular istoric al Divizionului 129 Nave Auxiliare (1952-1965)*, f. 19.

organizare o grupă de scafandri compusă dintr-o funcție de cadru, comandant de grupă, și 5 militari în termen. La aceea vreme, grupa era condusă de Plt. Kiseleff Toma.

După luarea decizie ca nava școală „MIRCEA” să fie trimisă la Șantierul naval „Blohm&Voss” din Hamburg, începând cu 1 martie 1965, nava de salvare NS-116 și remorcherul maritim RM-101, denumite „VOINICUL” și „VITEZUL”, au fost scoase din organizarea Divizionului 129 Nave Auxiliare și au fost trecute la nava școală „MIRCEA”. La 12 octombrie 1965, dispozitivul format din RM-101 „VITEAZUL”, „MIRCEA” și NS-116 „VOINICUL” a plecat din Constanța către portul Hamburg. Cele două nave, NS-116 și RM-101, s-au întors la Mangalia în cadrul divizionului în vara anului 1966. Cu ocazia transferării navelor la nava școală „MIRCEA” mai mulți ofițeri și maiștri militari au fost debarcați de la bordul acestora, printre care și căpitanul-locotenent Constantin Scarlat.

În toamna anului 1964, începutul anului 1965, în Marina Militară au fost aduse din U.R.S.S. echipamente de scufundare pentru executarea de către scafandri militari a scufundărilor autonome cu aer în circuit deschis. Fiind singurul ofițer din cadrul Marinei Militare cu experiență în executarea scufundărilor cu aparat de respirat cu aer în circuit deschis și fiind, concomitent, eliberat de sarcinile specifice funcției de ofițer secund Constantin Scarlat a fost desemnat de către comanda Marinei Militare să se ocupe personal de pregătirea scafandrilor militari pentru a dezvoltarea scufundarea autonomă cu aer, în special de pregătirea militarilor în termen aflați pe funcții de scafandru în cadrul Divizionului 129 Nave Auxiliare și la bordul celorlalte nave de luptă dislocate în portul Mangalia. Acesta a fost un moment important în istoria scafandrierii militare românești, un reper în timp anterior datei de 15 noiembrie 1967, dată reper pentru introducerea în Marina Militară a specialității de scafandru autonom și a genului de forțe scafandri de luptă.

În acest context, putem spune că activitatea de pregătire a scafandrilor de luptă (scafandri ușori așa cum erau denumiți în acea vreme) a luat amploare prin intrarea în dotarea a aparatelor de respirat cu circuit deschis de tip AVM-1M importate din U.R.S.S., a celorlalte echipamente și a motocompresoarele speciale pentru încărcarea buteliilor de aer de tip „Cyclone”, model 1964.

Pentru instruirea militarilor scafandri „ușori” au fost puse la dispoziția acestora spații în cadrul Stațiunii de pregătire marinărească din Portul Mangalia și Bacul maritim cu motor B.M.M. -124, ambele din cadrul Divizionului 129 Nave Auxiliare. Având la dispoziție aproape tot ce avea nevoie, Constantin Scarlat a început în primăvara anului 1965 primul curs

de scafandru autonom cu militarii marinari. Cursul la condus după programe și lecții elaborate personal pe baza documentației avută la dispoziție în acea perioadă la care a adăugat propria experiență.

Încă de la început a pus un mare accent pe dezvoltarea condiției fizice a scafandrilor. Pregătirea fizică, înotul și menținerea respirației sub apă fiind pilonii principiali ai acestui program. Tot el a redactat și primul manual de fiziologie hiperbară pentru uzul cursanților săi, intitulat „Reguli de scufundare”. Activitățile teoretice le-a desfășurat în spațiile Stațiunii de pregătire marinărească, iar lecțiile practice de înot la suprafață și sub apă, de echipare și folosire a aparatului de respirat sub apă le-a ținut la bazinul de înot al marinei.

Ulterior, pentru activitățile practice în mare a fost folosit Bacul maritim cu motor B.M.M.-124. Ieșirile zilnice în mare s-au făcut atât pentru antrenament, dar și pentru cercetarea fundului mării din rada portului Mangalia. Într-un timp foarte scurt ucenicii scafandri ai lui Constantin Scarlat au devenit foarte buni scafandri autonomi. Cu cei mai buni dintre ei avea să aibă o relație de prietenie pe termen lung, o prietenie susținută de pasiunea pentru scufundare și entuziasm pentru cucerirea mediului subacvatic. Pentru mulți dintre acești militari în termen, la terminarea stagiului militar, meseria de scafandru învățată în Marina Militară a devenit o profesie pentru întreaga viață, s-au angajat și au lucrat în acest domeniu la diferite întreprinderi sau la bordul navelor comerciale sau de pescuit oceanic.

Activitatea de pregătire a scafandrilor, maiștri militari, subofițeri și militari în termen, care erau în numărul cel mai mare, a devenit una sistematică având la bază programe de instrucție, bareme și evaluări elaborate de către Constantin Scarlat și transpuse de Comandamentul Marinei Militare în anexa referitoare la scafandri din *Instrucțiunile anuale de pregătire de luptă și politică*. Scarlat ținea astfel, într-un cadru organizat, sub tutela Comandamentului Marinei Militare, cursuri de inițiere scafandru, în principal, pentru calificarea de scafandru autonom cu aparat de respirat cu circuit deschis.

Din acest moment, timp de 2 ani, activitatea lui Constantin Scarlat a fost strâns legată de domeniul scafandreriei militare. Pasiunea sa pentru cunoașterea mediului submarin și a comportamentului corpului uman sub apă nu mai era o activitate de după-masă sau de duminică, era o activitate continuă de 6 zile pe săptămână, care presupunea atât instrucție, cât și executarea unor misiunii, dintre care cele mai simple fiind controlul operei vii a navelor.

Activitatea în cadrul Clubului scufundătorilor de la Asociația A.S.A. „Marina” Mangalia a continuat, însă un nucleu important al acestui club era format din cei mai buni scafandri militari în termen care își satisfăceau stagiul militar în cadrul secției de scafandri sau la bordul unor nave militare. Clubul a fost instrumentul prin care Constantin Scarlat a adus alături de el, persoane din interiorul și din afara marinei, militari și civili, de diferite tipuri de pregătire profesională.

Probele de măiestrie au fost date de către scafandrii lui Constantin Scarlat la ceremoniile militare desfășurate cu ocazia Zilelor Marinei Militare desfășurate în portul Mangalia în prima duminică a lunii august din anii 1965, 1966 și 1967. Exercițiile scafandrilor militari au fost executate de către cei mai buni scafandri ai clubului.²⁰

De câțiva ani, în cadrul exercițiilor de Ziua Marinei executate de către scafandri era un moment de „desantare” din elicopter. Elicopterul evolua deasupra apei în fața tribunei oficiale, iar după deschiderea ușii elicopterului se lansa o scară de piscică. Elicopterul evolua la punct fix, iar scafandrii coborau în apă, pe rând, pe scara de piscică. În august 1965, pe timpul antrenamentelor de coborâre din elicopter a scafandrilor pe scara de piscică, un eveniment a dus la descoperirea saltului liber din elicopter. Povestea este relatată astfel de către Constantin Scarlat:

„La prima demonstrație pentru prezentarea echipei de scafandri autonomi, o întâmplare neașteptată ne-a adus succesul deplin. Urma să prezentăm un exercițiu greu: să coborâm din elicopter pe o scară de piscică, să intrăm sub apă, unde amplasasem o cameră de televiziune submarină, și să demonstrăm acolo anumite exerciții specifice «autonomilor». La primul antrenament, când pilotul elicopterului a dat semnalul «începeți», noi am derulat scara de piscică, iar Gabriela O[prea]., colega noastră de echipă, a

²⁰ În perioada 1962 – 1965 scafandrii au continuat să fie un moment atractiv în cadrul programului manifestărilor dedicate Zilei Marinei Militare, care s-au desfășurat în portul Mangalia. În 1962 la Mangalia „**demonstrațiile scafandrilor și coborârea acestora din elicopter**... (s.n.)” a simulat o inserție pentru sprijinul forțelor de debarcare. Anul următor programul de demonstrații sportive și marinărești a cuprins: „**ștafeta navală, formată din mai multe schimburi: puiuri transportând înotători, care la un semnal au sărit în apă predând ștafeta scafandrilor ușori; aceștia, înotând sub apă, au dezlegat de la fund balizele pe care le-au pescuit bărcile de 10+1 și, în sfârșit, bărcile au predat ștafeta ultimului schimb – marinari care au arborat pe porticul plutitor stegulețe marinărești și tricolore; ...purcelul la școndru și demonstrația scafandrilor grei; ...**”. În anul 1964, la serbarea marinarilor a participat pentru prima dată liderul politic al țării Gheorghe Gheorghiu-Dej care a urmărit printre alte momente și „**demonstrația scafandrilor și înotătorilor**”. Nicolae Ceaușescu a fost prezent și în anul 1967, la Mangalia, unde a urmărit și de această dată „**...lansarea din elicopter a scafandrilor**”. Vezi: Marian Moșneagu, *Ziua Marinei la Români*, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2002, pp. 96, 103, 105, 107, 113.

vrut să coboare prima. Eram toți echipați cu aparate cu aer comprimat tip Cousteau-Gagnan, încărcate la o presiune de 200 atmosfere. Specialiști și chiar firma constructoare le consideră sensibile la șoc și recomandă prudență în folosirea lor.

Curajoasa coechipieră Gabi, când a pus piciorul pe prima treaptă a scării sub ușa elicopterului, s-a dezechilibrat, împinsă și de curentul puternic al elicei, i s-au înmuiat mâinile și a plecat în jos ca o bombă. Noi, înlemniți în ușa elicopterului, urmăream căderea ei în gol, așteptând explozia. După două secunde, Gabi a dispărut sub apă, amerizând forțat cu spatele în jos și expunând astfel unui șoc foarte puternic tocmai buteliile de care ne temeam. M-a fulgerat gândul că ar fi leșinat sub apă, datorită șocului. Am sărit cu picioarele în jos, «spărgând» apa cu vârful labelor și protejând astfel aparatul. În căderea liberă de la 15 – 18 m înălțime aveam impresia că mă descompun, simțeam cu întreg corpul se lungește cu capul spre cer și picioarele spre apă. Dar vârful labelor de înot, ținute bine întinse în prelungirea piciorului – ca la balet – au «perforat» apă cu un mic plescăit, fără ca restul corpului și aparatul să suporte vreun șoc important. Rezistența apei m-a frânat, oprindu-mă la adâncimea de 4 – 5 m. Totul s-a petrecut corect, iar Gabi, pe care o credeam leșinată, evolua calm sub apă la doi metri în fața mea, respirând normal. Ne ridicăm mulțumiți spre suprafață, când încă un «bolid» și-a făcut intrarea lângă noi, și apoi la câteva secunde interval, o adevărată ploaie de făpturi deghezate asemenea nouă se repezeau în jos, în dreapta și în stânga noastră. Toată echipa sărise prin procedeul inventat de Gabriela! ... Se pare că pe plan mondial acest procedeu era o premieră – cel puțin așa apreciau spectatori participanți la demonstrație, între care și specialiști de peste hotare ...”²¹

La Ziua Marinei Militare de la începutul lunii august 1965, persoana oficială cu rangul cel mai înalt prezentă în portul Mangalia a fost Nicolae Ceaușescu. Evoluția scafandrilor autonomi în fața tribunei oficiale prin salt din elicopter și deplasare către mal pe sub apă a produs o bună impresie. Aceștia au fost felicitați personal de către liderul comunist al țării.²² Din acest an și până astăzi, momentul de evoluție a scafandrilor prin salt în apă din elicopter a fost prezent în fiecare an în programul exercițiilor prezentate oficialităților și publicului cu ocazia Zilei Marinei Române.

În vara anului următor, în 1966, centrul de greutate al manifestărilor dedicate Zilei Marinei Române au avut loc la Constanța, unde după

²¹ Constantin Scarlat, *Țărnul nevăzut al Mării Negre*, Ed. Militară, București, 1982, pp. 40 – 41.

²² Vezi: Marian Moșneagu, *Ziua Marinei la Români*, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2002, p. 109.

demonstrațiile scafandrilor clasici (grei) au fost „*urmăriți apoi, cu justificate emoții și admirație pentru curajul lor, săritorii din elicopter.*”²³ Pregătirea din ultimii doi anii executată de către militarii în termen și de către membrii Clubului scufundătorilor sub îndrumarea directă a lui Constantin Scarlat au început să de-a roade.

Unul din membrii clubului, inginerul Vasile Cosma, angajat al Studioului de film „Al. Sahia”, publica în anul 1967 un articol în revista „Sport și tehnică” dedicat scafandrilor autonomi. Deși, poate un pic exagerat, acesta consemna despre „*echipa de scafandri autonomi de la «Marina Mangalia», condusă de Constantin Scarlat*” că dispunea de „*mijloacele tehnice de antrenament și pregătire dintre cele mai moderne, așa încât ei au ajuns să execute întreaga gamă de exerciții necesare scufundătorilor de performanță.*” În continuare relatează despre exercițiul de la Ziua Marinei Române: „*O demonstrație a înaltului grad de pregătire a fost făcută cu prilejul Zilei Marinei din vara trecută, când acești temerari sportivi au evoluat în fața publicului, în cadrul unei demonstrații combinate. Sărind liber dintr-un elicopter, de la înălțimea de 10 m deasupra mării, cu echipamentul de scufundare autonom, echipa s-a adunat apoi în fața unei camere de televiziune plasată la adâncime. Demonstrația de curaj și măiestrie a produs o deosebită impresie.*” Referindu-se la arheologia submarină practică de către scafandrii clubului, Vasile Cosma relatează că: „*... pe fundul Mării Negre zac astăzi bogății ale antichității, pe care încearcă să le recupereze scufundătorii. În acest fel, ei vin astăzi în ajutorul istoricilor, participând la scoaterea din adâncuri a unor interesante vestigii ale trecutului. Asemenea vestigii – fragmente de amfore de diferite tipuri și din diverse perioade – au fost aduse la suprafață de curând, cu prilejul unei expediții subacvatice făcute de echipa de la «Marina» Mangalia și de la Studioul «Al. Sahia».*”²⁴

Intențiile manifestate la începutul anilor '60 și eforturile din perioada 1961 – 1964 au dus la înființarea Secției Muzeul Marinei Militare Mangalia, ca anexă la Comandamentul Marinei Militare, subordonată prin Secția politică. La 25 octombrie 1965 Muzeul Marinei Militare a fost inaugurat (în prezența a 800 de militari), în orașul Mangalia, fiind primul muzeu al Marinei Militare.²⁵ Activitatea lui Constantin Scarlat de cercetare a portului antic Callatis a contribuit la îmbogățirea patrimoniului muzeului

²³ Vezi: Marian Moșneagu, *Ziua Marinei la Români*, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2002, p. 111.

²⁴ Ing. Vasile Cosma, *Turism și arheologie submarină*, în Revista Sport și Tehnică, anul III (1967), nr. 7, pp. 4-5.

²⁵ Ion Ionescu, Marian Moșneagu, Carmen Atanasiu, Georgeta Borandă, *Muzeul Marinei Române. 1969-1999, Monografie*, Editura Modelism, București, 1999, p. 28.

și avea să determine înființarea Secției de arheologie submarină odată cu Muzeul Marinei Române, în anul 1969.

După înființarea Secției Muzeul Marinei Mangalia, conform spiritului acelor vremuri, pe lângă acesta s-a înființat „*Clubul acvanauților*” o asociație a pionerilor și tineretului din Mangalia. În cadrul acestui club, Constantin Scarlat a ținut cu copii și tineri cursuri de inițiere scafandru autonom.²⁶ Odată cu deschiderea la Constanța a Muzeului Marinei Române și, implicit, a Sectorului de cercetări submarine, s-a înființat un Club al scufundătorilor sportivi, primul club al scufundătorilor din România, organizat pe bază de statut. Acest club a funcționat sub tutela Asociației Sportive ASA „Marina”, al cărui președinte era locțiitorul pentru instrucție și învățământ al comandantului Marinei Militare, contraamiralul Sebastian Ulmeanu. Un din rolurile acestui club era de a facilita „*pătrunderea în cadrul Marinei Militare a tinerilor instruiți*”. Prin această organizație au fost „instruiți” de către Constantin Scarlat zeci de tineri, din care destul de mulți au urmat o carieră în domeniul scafandrieriei sau tangente acestuia.

Având la dispoziție un grup de scafandri bine antrenați și susținerea conducerii marinei pentru executarea de scufundări în scopul cercetării arheologice, după antrenamente de scufundări în mare executate în vară, pe baza unui plan care avea la bază un studiu topografic și istoric asupra portului Callatis, întocmit cu sprijinul Muzeului de arheologie „Callatis” din Mangalia, căpitanul locotenent. Constantin Scarlat a constituit o echipă formată din scafandri din „Clubului scufundătorilor” de pe lângă Asociația sportivă „Marina” Mangalia a Marinei Militară și împreună cu acesta a executat în septembrie 1966 cercetări submarine în zona Digului Genovez, a Cetății Callatis (aflată sub apă). După numirea sa în funcția de șef al Sectorului de cercetări subacvatice din cadrul Muzeului Marinei Române din Constanța, Constantin Scarlat a continuat cercetările și a publicat în 1973 studiul „*Portul antic Callatis*”, o lucrare de referință în arheologia submarină românească.²⁷ Cu ocazie acestor cercetări au fost scoase la

²⁶ Constantin Scarlat povestește: „*În fiecare vară organizam cursuri de folosire a aparatelor cu aer comprimat în sistemul de scufundare autonomă și cu elevii liceului din Mangalia. Aceștia veneau la «Clubul acvanauților», organizat pe lângă Muzeul Marinei Române, club care reunea numeroși iubitori ai sportului subacvatic*” Constantin Scarlat, *Țărnușul nevăzut al Mării Negre*, Ed. Militară, București, 1982, p. 40.

²⁷ Constantin Scarlat, *Zona submarină de la Capul Midia la Vama Veche*, în revista „Terra”, anul III, nr. 2, mar. – apr. 1971, pp. 43 – 46; Constantin Scarlat, *Portul antic Callatis*, Acta Musei Napocensis nr. 10 (1973), pp. 529-540. În acest ultim studiu Constantin Scarlat menționează că: „*Cercetarea topografică și reconstituirea zonei submarine a Mangaliei au fost făcute..., semnatarul acestor rânduri. La recuperarea vestigiilor antice aflate sub apă a participat echipa compusă din C[onstantin]. Scarlat (conducătorul și instructorul primei echipe de scufundători cu aparate autonome), membrii*

suprafață și donate Muzeului Marinei Române artefacte datând din secolele V – I d.Hr. Cu aceste obiecte s-a putut înființa Secția de arheologie submarină a muzeului și s-a putut stabili configurația portului Callatis și vechimea digului Genovez.

Una din demonstrațiile lui Constantin Scarlat care a avut un impact major asupra evoluției scafandrierii în Marina Militară a fost cea din primăvara anului 1967. Pe data de 24 aprilie 1967 a fost planificat a se executa un exercițiu experimental cu tema „*Scoaterea simultană a forțelor și mijloacelor Marinei Militare din portul Mangalia, de sub lovitură*” la care participau nave ale divizioanelor din componerea Diviziei 42 Maritimă și a Brigăzii 29 Vedete, exercițiul fiind condus de către Comandamentul Marinei Militare prin șeful de stat major al Marinei Militare, căpitanul de rangul 1 Anghel Petru²⁸. În esență, exercițiul presupunea plecarea navelor de la cheu într-o ordine stabilită și ieșirea din port pentru dislocarea în raioanele proprii de acțiune.

Din dorința de a demonstra necesitatea introducerii în Marina Militară a scafandrilor de luptă, Constantin Scarlat și-a asumat riscul de a face un gest plin de îndrăzneală, dar și nepotrivit cu statutul său, prin executarea de unul singur a unui „atac” pe timp de noapte asupra navelor militare acostate la danele unităților din portul Mangalia. Constantin Scarlat echipat cu un aparat de respirat cu circuit deschis („scafandru autonom” cum era atunci denumit acesta) și având asupra lui o cutie cu pitură a plecat de la mal spre o poziție din prova navelor la o distanță de la care să nu fie observat și la momentul oportun a plecat către nave înotând pe sub apă, a trecut pe la fiecare navă și a pictat pe bordul acestora cuvântul „minat”. A executat un atac la navelor printr-o metodă specific scafandrilor de luptă. Dimineața echipajele au observat „opera” apărută peste noapte pe bordajul

„Clubului scufundătorilor” și scafandrii de mare adâncime, *V[asile]. Cosma (ing. mecanic, cineast și pasionat arheolog amator), cap. A[lexandru]. Matei, A[lexandru]. Nichifor, N. Radu, S. Voica, I[on]. Bică, M[ihai]. Marinescu, G[abriela]. Oancea și G[heorghe]. Pelmuș.*” Într-un raport, probabil din anul 1975, Constantin Scarlat menționează că: „*Din grupa de cercetători a făcut parte: căpitan locotenent Scarlat Constantin, inginer Vasile Cosma [angajat al Studioului de film „Alexandru Sahia” din București], fruntaș Lazăr Iulian, soldat Iacobici Dionisie, soldat Țane Ion, soldat Axîu Ion, soldat Nichifor Alexandru, Dima Laurențiu, Ioniță Mihai, Lupașcu Ion, Amfîm Ilie, Sîrmei Gheorghe, Popescu Virgil, Vizitiu Gheorghe, Băcilă Ion, Vlădescu Ștefan, Șuguvău Nicolae.*” Vezi: Marian Moșneagu, *Arheologia submarină – O prioritate și o atracție pentru Muzeul Marinei Române*, Anuarul M.M.R., tomul IX, Ed. CNAPMC S.A., Constanța, 2006, pp. 125 – 144. (aici p. 126).

²⁸ *Registrul Istoric al S.M.F.N.*, vol. I, f. 60; Marian Moșneagu (coord.), *Statul Major al Forțelor Navale (1860-2005). Tradiții și perspective*, volum editat de Muzeul Marinei Române, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, 2005, București, p. 95.

navelor lor, iar pentru că nici-un moment de acest fel nu era cuprins în planul de desfășurare a exercițiului s-a creat o situație destul de tensionată.

După identificarea autorului acesta a fost scos la raport la comandantul marinei militare. Profitând de ocazie, inimosul locotenent-major și-a expus punctul de vedere privind necesitatea introducerii în marină a scafandrilor de luptă autonomi, precum și achiziționarea de către Marina Militară a echipamentului necesar executării diverselor misiuni de către aceștia. Dintre relatările prietenului său, medicul militar Octavian Popescu, care a fost alături de el în perioada premergătoare înființării Grupului 279 Scafandri, dar și după aceea, aflăm că argumentația lui pe timpul raportului ar fi fost următoarea: „*Am vrut să demonstrez ce poate face o armă pe care o ignorați; americanii au divizii de desant, divizii de pază portuară, formate din scafandri autonomi. Noi de ce nu am putea avea?*”; iar atitudinea comandantului a fost una pozitivă care s-a transformat în ordin către audiență: „*Lapte de cuc dacă vă cere acest om din import, lapte de cuc să-i aduceți*”.²⁹

Chiar dacă Constantin Scarlat l-a pus pe comandantul Marinei Militare, viceamiralul Grigore Marteș, într-o situație destul de incomodă, a primit din partea acestuia sprijin și susținere. Amiralul era la curent cu dezvoltarea acestei capabilități în marinele occidentale, dar mai ales în cea sovietică, atât datorită studiilor de stat major făcute de către ofițeri din Comandamentul Marinei Militare, cât și a observațiilor făcute personal la Sevastopol pe timpul vizitelor la Comandamentul Flotei sovietice a Mării Negre. Fiind și un tip pragmatic a fost receptiv la ideile care i-au fost expuse de către locotenent-major Constantin Scarlat. Activitatea din ultimii ani a acestuia era cunoscută de către comandantul Marinei Militare.

Ne putem închipui ce efect a avut acțiunea lui Constantin Scarlat în mijlocul comandanților de nave și a celorlalți ofițeri de comandă și stat major. Ceea ce este cel mai important e că faptul că Comandamentul

²⁹ Vezi: Locotenent colonel (r) dr. Octavian – Nicolae Popescu, *Amintirile unui „doctoraș”*, în *Viceamiral Grigore Marteș. 100 de ani de la naștere*, Ed. U.N.Ap. „Carol I”, București, 2014, pp. 111 – 115. Doctorul Popescu specifică că acest dialog ar fi avut loc între Constantin Scarlat și ministrul Apărării Naționale, Emil Bodnăraș, însă acesta nu mai era ministru de mai mulți ani. Pe de altă parte, aplicația Marinei Militare condusă de comandantul acesteia a avut loc în octombrie 1967, ceea ce nu pare plauzibil având în vedere că Grupul 279 Scafandri s-a înființat la 15 noiembrie 1967. La rândul său, Constantin Scarlat afirmă că: „*După multă străduință am reușit să introduc în Marina Militară noile metode de lucru sub apă, acceptate după ce într-o dimineață marinarii au observat că pe fiecare navă aflată în mare avea pe bordaj un anumit desen cu dedicație*”... Vezi: Marian Moșneagu, *Comandorul Constantin Scarlat – explorator al apelor interioare și litorale românești*, în A.M.M.R, tomul XIV, Editura Muzeului Marinei Române, Constanța, 2011, pp. 395 – 408 (aici p. 398).

Marinei Militare a făcut demersurile pentru înființarea unei unități de scafandri.

Grupul 279 Scafandri (1967 - 1976)

Pentru introducerea în Marina Militară a specialității de scafandru de luptă, cel mai important pas a fost făcut la 15 noiembrie 1967 prin înființarea *Grupului 279 Scafandri* (U.M. 02145 Mangalia), unitate subordonată Comandamentului Marinei Militare, prin Secția de cercetare (informații) a Statului Major al C.M.M.³⁰ Grupul 279 Scafandri a fost prima structură independentă specializată în domeniul pătrunderii omului sub apă. A existat în această formă și subordonare în componerea Marinei Militare până în octombrie 1976 când s-a transformat în Centrul 39 Scafandri.

Misiunea înființării Grupului 279 Scafandri revenit căpitanului locotenent **Constantin Scarlat** care a fost numit începând cu 12 decembrie 1967 la comanda al grupului.

În prima organizare a grupului au fost prevăzute următoarele structuri: comandant, locțiitor și comandant al navei bază, medic șef, birou documente clasificate, 5 grupe de scafandri, serviciul tehnic, serviciul administrativ, grupă reparații și o navă bază. Cele 5 grupe de scafandri erau comandate de un maestru militar sau subofițer care aveau în subordine 5 militari în termen. La 1 ianuarie 1968 grupul a plecat la drum cu 2 ofițeri, 3 subofițeri și 43 de militari în termen.

Grupul 279 Scafandri s-a format practic cu oameni din cadrul Divizionului 129 Nave Auxiliare al Diviziei 42 Maritime, mai puțin Lt. maj. Dobre Ștefan (promoție 1955), ofițer rezervist care a fost activat cu această ocazie, locțiitor și comandant al navei bază. Dintre cadrele de la navele divizionului N.S.-116, subofițerii Reșetnic Aurel (comandant grupă radio la N.S.-116) și Frujină Gheorghe (comandant grupă electricieni la N.D.D.-113), au fost numiți comandanți de grupă scafandri. Militarii în termen au provenit din cei ai Divizionului 129 Nave Auxiliare și din militarii scafandri ușori inițiați și pregătiți anterior de către Constantin Scarlat în tainele scufundării autonome cu aer în circuit deschis.

În consecință, Grupul 279 Scafandri s-a instalat în magazia arme sub apă și pe dana din fața acesteia, spații care au aparținut Divizionului 129 Nave Auxiliare și care era dispusă în incinta acestuia. În 1971, la sosirea navei bază „TÂRNAVA”, aceasta a fost acostată la cheul Atelierului de

³⁰ Aprobarea M.F.A. a fost transmisă la C.M.M. prin Disp. șefului M.St.M. cu nr. CL-001062 din 16.11.1967. *Registrul Istoric al Divizionului 175 Nave Scafandri* (în continuare *R.I. al Dn. 175 Nv.Scf.*), vol. I, f. 3. A mai fost stabilit ca asigurarea tehnico-materială și financiară a grupului să fie responsabilitatea Școlii de echipaje Marinei Militare (Centrul de instrucție al marinei militare), iar asigurarea tehnico-materială specială, materiale de stat major și cazarmare se executa de către Serviciul Tehnic și Serviciile Marinei Militare.

reparații nave al Diviziei 42 Maritime, iar grupul s-a instalat la bordul acesteia. La 29 iulie 1972, grupul și nava bază „TÂRNAVA” a fost dislocat la pontonul Comandamentul Marinei Militare, unde a rămas până la mutarea în portul Constanța.

Pentru asigurarea condițiilor de instrucție, în special în mare, precum și pentru executarea misiunilor primite la Grupul 279 Scafandri au fost detașate pentru anumite perioade de timp nave de la Divizionul 129 Nave Auxiliare: o șalupa maritimă (S.M.-166), vedetă auxiliară (V.A.-182) și un ponton de acostare (P.A.-552). Întrucât șalupa S.M.-166 era prea mică pentru a asigura activitățile de instrucție în mare în martie 1968 aceasta a fost înlocuită cu bacul maritim cu motor B.M.M.-124, o navă bine cunoscută scafandrilor. Aceste nave au rămas la dispoziția grupului până la intrarea în înzestrare în anul 1970 a șalupei maritime de remorcare-salvare S.R.S.S.-575, o șalupă special construită pentru deservirea scafandrilor (nu avea vinci de dragaj montat, așa cum aveau celelalte șalupe construite după același proiect - 405).

La comanda primelor trei grupe de scafandri au fost numiți: M.m.4 Ciobanu Florin (promoție 1966), Sg.maj. Frujină Gheorghe și M.m.4 Biriș Nicolae (promoție 1966). Cel din urmă a fost înlocuit din aprilie 1968 de către Sg.maj. Reșetnic Aurel. La comanda celorlalte două grupe au fost numiți doi militari în termen: Cap. Sudîțiu Ștefan și Cap. Bică Ion.

Dintre Ciobanu Florin, Frujină Gheorghe și Reșetnic Aurel, doar ultimul a rămas mai mult timp comandant de grupă de scafandri. Ceilalți doi, deși au fost brevetăți scafandru, au ocupat ulterior alte funcții, continuând să participe la activități și misiuni de scufundare. Ciobanu Florin a preluat comanda S.R.S.S.-575 la intrarea acesteia în serviciu, iar Frujină Gheorghe, după ce a devenit maestru militar, pe cea de șef de echipaj la C.P. „TÂRNAVA”. Până la sosirea în unitatea a maiștrilor militari promoție 1971, pregătiți în specialitatea scafandru, a mai încadrat funcția de comandant de grupă scafandri M.m. 4 Mîndrișteanu N. Alexandru (promoție 1966). Până în toamna anului 1968 au mai venit în unitate M.m. 3 Leonte Gheorghe care a încadrat grupa de reparații și Plt. Ilie Ion pe funcția de șef serviciu tehnic.

În octombrie 1968 se înființează funcțiile de șef de stat major și cea de medic șef. Șef de stat major este promovat comandantul navei bază Cpt.lt. (aug. 1968) Dobre Ștefan, iar în locul său este numit Lt. Munteanu Ion. Funcția de medic șef a fost încadrată de Lt. medic Panait Ionel. În consecință nr. ofițerilor a crescut la de la 2 la 4.

Medicul **Panait Ionel** a fost repartizat din promoție la Grupul 279 Scafandri, scafandrii având mare nevoie de un medic pentru asigurarea

activităților de scufundare. Activitatea sa în cadrul grupului a fost una foarte importantă. S-a ocupat, în primul rând, să pună la punct asigurarea medicală a scafandrilor și ca urmare a eforturilor sale în 1972 a fost înființat în cadrul grupului serviciul medical cu un subofițer sanitar, un cabinet medical și o farmacie proprie. A contribuit la modificarea baremelor medicale pentru atestarea scafandrilor și la elaborarea unei noi norme de hrană pentru scafandri.

După cum am văzut mai sus, în octombrie 1968 Lt. **Munteanu Ion** este numit în cadrul Grupului 279 Scafandri pe funcția de comandant navă bază. De la acest moment și până la trecerea în rezervă începând cu 10 iunie 1998 întreaga carieră a lui Ion (*Jean*) Munteanu a fost legată de domeniul scafandrieriei.

Munteanu Ion nu era absolvent al Școlii Superioare de Ofițeri de Marină, era ofițer inginer de geniu și lucra în marină. În noiembrie 1976, căpitanul (arma geniu) Munteanu Ion a susținut examenul de confirmare în arma marină și, în urma trecerii acestuia, a primit gradul de marină de căpitan-locotenent. Din 1976 până în 1998 a trecut prin toate gradele militare, iar la trecerea în rezervă avea gradul de comandor.³¹

În perioada premergătoare înființării grupului de scafandri Munteanu Ion fusese „ucenic” al lui Constantin Scarlat, dovadă stă faptul că la deschiderea registrului de evidență a scafandrilor acesta se afla printre ofițerii și persoanele cu activitate în domeniu și care au primit legitimație (brevet) de scafandru.

Încă de la început s-a implicat în pregătirea cadrelor și militarilor în termen ai grupului pentru a se trece de la scafandru autonom la scafandru de luptă de cercetare-diversiune (incursiune). S-a specializat în cercetare și a promovat brevetarea scafandrilor de luptă ca parașutiști militari. El însuși a urmat în primăvara anului 1972 cursul de parașutiști organizat de către Regimentul 40 Desant-Parașutare de la Buzău.

Totodată, a condus cursuri de cercetare organizate în cadrul grupului la care a participat personalului grupului, dar și personal din alte unități și mari unități din marină.

Evoluția sa ca ofițer de comandă și instructor în cadrul grupului a impus promovarea sa după 6 ani de stagiu în unitate la comanda Grupului 279 Scafandri. Între 25 și 30 septembrie 1974 Lt.maj. Munteanu Ion a luat

³¹ Lt. **Munteanu Ion** a fost avansat la gradul de Lt.maj la 30 dec. 1969, iar la cel de Cpt. în 30 dec. 1975. Pe 13 nov. 1976 a participat la examenul de confirmare în arma marină, în urma căreia primește gradul de Cpt.lt. Ulterior a fost avansat la gradele de C.R.3, C.R.2 și C.R.1 la 30 iul. 1993. Odată cu schimbarea gradelor militare, prin noul statut al cadrelor militare a primit gradul de comandor (19 sept. 1995).

în primire comanda unității de la C.R.3 Popovici Ion. În această perioadă Munteanu Ion a trecut de la comanda navei bază în funcția de șef de stat major, iar apoi din 28 septembrie 1972 a devenit locțiitor al comandantului.

Din toamna anului 1974 și până la 1 iulie 1980, moment la care Grupul de Scafandri de Luptă s-a transformat în Divizionul de scafandri de luptă, Munteanu Ion s-a aflat la comanda scafandrilor de luptă. După înființarea la 1 octombrie 1976 a Centrului 39 Scafandri prin transformarea Grupului 279 Scafandri, pe care îl comanda, Munteanu Ion, în calitate de locțiitor al noului Grup de scafandri de luptă, și-a adus o contribuție importantă la constituirea grupurilor de scafandri, de luptă și de mare adâncime, la bunul mers al activităților administrative și de instrucție. Un argument în acest sens este situația pe care o avea în vara anului 1980 Grupul de scafandri de luptă atunci când s-a transformat în divizion. Cele opt grupe de scafandri erau încadrate de maiștri militari scafandri bine instruiți, iar nivelul operațional al grupului era unul însemnat.

Munteanu Ion s-a aflat efectiv la comanda Grupului de scafandri de luptă din octombrie 1976 și până la 22 august 1977, când la grup s-a prezentat căpitanul de rangul 2 (căpitan comandorul) Toader Nicolae³² pentru a lua în primire comanda grupului. Acesta provenea din secția de cercetare Comandamentul Marinei Militare unde a avut o activitate îndelungată în domeniu informațiilor (cercetării), iar în perioada anterioară colaborase cu Munteanu Ion, întrucât Grupul 279 Scafandri se subordona șefului de Stat Major al Comandamentul Marinei Militare prin secția cercetare.

La 30 octombrie 1978 căpitanul de rangul 1 (comandorul) Toader Nicolae a părăsit grupul, fiind înlocuit de un alt ofițer de la Comandamentul Marinei Militare, căpitanul de rangul 1 Matei Mircea. Acesta din urmă s-a întors la Comandamentul Marinei Militare începând cu 30 mai 1979. Toader Nicolae avea să se întoarcă la 1 iulie 1980 în calitate de comandant al divizionului. De la plecarea lui Matei Mircea și până la înființarea Divizionului de Scafandri de Luptă, Munteanu Ion a condus efectiv activitatea scafandrilor de luptă.

La restructurarea Centrului 39 Scafandri din vara anului 1980 s-a înființat și Cursul de pregătire și antrenare scafandri. Cu această ocazie, Munteanu Ion a fost mutat la Centrul 39 Scafandri pentru a participa la punerea bazelor structuri și a programelor de pregătire și antrenare a viitorilor scafandri și de menținere a calificărilor celor încadrați pe funcții de scafandru. De la 1 iulie 1980 și până 22 februarie 1990, când a fost numit comandant al Cursului de pregătire și antrenare scafandri, Munteanu Ion a

³² R.I. al Centrului de Scafandri, f. 8 (v).

fost instructor superior în cadrul acestei structuri. După 30 de ani de activitate și o carieră impresionată în domeniul scafandrieriei, comandorul Munteanu Ion a trecut în rezervă începând cu data de 10 iulie 1998.

Pentru începerea activității de instrucție, în special a instrucției prin scufundare, pe anul 1968, până la 1 martie 1968, comandantul Grupului 279 Scafandri, Cpt.lt. Scarlat Constantin, a reușit să rezolve marea parte a problemelor organizatorice.

O măsură importantă luată de către Constantin Scarlat a fost deschiderea în februarie 1968 a Registrului de evidență a carnetelor/legitimațiilor de scafandru militar autonom și de atestarea ca scafandru de luptă sau lucrător sub apă. În acest sens, s-au stabilit categoriile de specializare: *scafandru inferior* – se pregătesc dar nu a obținut examenul de calificare, *scafandru clasa a III-a* – scafandru care a luat examenul de calificare, *scafandru clasa a II-a*, *scafandru clasa a II-a – superior*, *specialist scafandru* și *maistru scafandru*.

Cu această ocazie au fost eliberate carnete de scafandru subofițerilor și militarilor în termen cu experiență în domeniu, iar cu ceilalți militari din martie 1968 s-a început cursul de scafandri sub directa coordonare a comandantului grupului. În afară de aceștia, Constantin Scarlat a mai eliberat carnete de scafandru unor militari și civili care au fost membri ai echipei de scafandri autonomi din cadrul Asociației sportive „Marina” Mangalia a Marinei Militare, patronate de comandantul marinei militare, viceamiral ing. Grigore Marteș. Astfel, pe lângă Constantin Scarlat, au primit carnet de scafandru colegii săi din promoția 1957: Cpt.lt. Țigănaș Emanoil și Cpt.lt. Tamba Ionel, ofițerii de alte arme care lucrau în Marina Militară: Lt. Munteanu Ion, Slt. Sîngerosu Ștefan și Lt. dr. Langa Nistor, dar și civilii Olaru Gabriela și (Slt.) ing. Comșa Vasile.

Activitatea grupului era mult diferită de a altor unități. Testarea aptitudinilor de scufundare, vizita medicală, încărcarea buteliilor de oxigen medical, verificarea buteliilor și analiza aerului din acestea toate se executau la București. Abia, peste un deceniu acestea aveau să se poată executa la Constanța. Dintre acestea, una din problemele importante care aveau să persiste mai mulți ani a fost testarea aptitudinilor de scufundare care se efectua la București.

Atât activitatea de instrucție, cât și cea privind aptitudinile medicale și măsurile de siguranță erau reglementate prin Instrucțiunile pentru scafandri existente în Marina Militară și Instrucțiunile editate de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, precum și prin anexa la Instrucțiunile pentru scafandri autonomi emise de Comandamentul Marinei Militare.

La înființarea unității Grupului 279 Scafandri aveau în dotare costume de scafandru autonom, aparate de respirat cu circuit deschis, aer comprimat, și cu circuit închis, cu oxigen, motocompresor pentru încărcarea buteliilor de aer comprimat de tip „Cyclone”, model 1964, butelii de aer comprimat, aparate de control și măsurare, mijloace pentru înot și salvare, însă acestea nu erau suficiente. Pentru că dotarea era precară, s-au făcut demersuri pentru importarea din U.R.S.S. a echipamentelor de scufundare necesare pentru scufundarea în principal cu circuit deschis. În luna februarie 1968, Constantin Scarlat a fost la București pentru întocmirea specificațiilor tehnice a echipamentelor de scufundare, iar în vara aceluiași an au sosit în unitate mai multe echipamente necesare scafandrilor aduse din import.

În primul an de instrucție al Grupului 279 Scafandri activitate de instrucție prin scufundare a început la 11 martie 1968. Instrucția se executa pe grupe de pregătire, scafandri și ceilalți marinari. Instrucția scafandrilor era condusă personal de către Constantin Scarlat și cuprindea pregătire de specialitate și pregătire specială. Pregătirea de specialitate era compusă din: scafandrierie - lecții teoretico-aplicative și antrenamente de specialitate și exerciții. Pregătirea specială se referea la distrugeri, arme sub apă, baraje de mine pentru care au fost solicitați instructori de la Comandamentul Marinei Militare, dar și la metode de salvare de la înec și reanimare. În fapt, începătorii urmau un curs de inițiere scafandru, condus de către scafandri cu experiență pe baza unei programe elaborate de către Constantin Scarlat, iar cei brevetati executau misiuni reale sau de antrenament în port sau în mare. Pentru instrucția în mare erau folosite navele puse la dispoziție de Divizionul 129 nave auxiliare și ulterior șalupa de remorcare-salvare și scafandri 575.

În primii ani de existență, activitatea principală a Grupului 279 Scafandri a fost cea de operaționalizare a unității, de consolidare a pregătirii celor cinci grupe de scafandri, de selectare a militarilor în termen, direct din Centrul de Instrucție al Marinei Militare, și pregătirea acestora pentru a deveni scafandri capabili să execute diverse activități sub apă, urmărindu-se prin aceasta creșterea numărului de scafandri militari. Totodată, majoritatea cadrelor militare din unitate indiferent dacă încadrau o funcție de scafandru sau nu au urmat cursuri de inițiere scafandru și au contribuit la executarea diverselor misiunii care au revenit grupului. Astfel că, în scurt timp, nivelul de încadrare și dotare a Grupului 279 Scafandri, precum și nivelul de pregătire al scafandrilor în executarea de scufundări autonome a crescut simțitor, iar trendul dezvoltării acestei structuri era unul ascendent.

Încă de la început, scafandrii Grupului 279 Scafandri aveau de executat o gamă de misiuni specifice, cum ar fi: controlul la opera vie a navelor militare; căutarea și scoaterea la suprafață a obiectelor și tehnicii militare scufundate; participarea la omologarea de tehnică militară nouă; căutarea și scoaterea din apă a persoanelor înecate, militari și civili; asigurarea lansărilor de torpile de către navele militare specializate (vedete torpiloare și vânătoare de submarin).

Primele două misiuni executate de către scafandrii Grupului 279 Scafandri au scos în evidență necesitatea deținerii de către Marina Militară și de către Armata Română a unei structuri de scafandri autonomi militari încadrată cu militari scafandri capabili să execute misiunii pe întreg teritoriul țării și să intervină la nevoie în folosul altor structuri militare sau civile.

La 10 mai 1968, pe timpul unei aplicații în zona Iași, un parașutist a căzut în apă. În baza ordinului generalului Ion Gheorghe, transmis prin C.R.1 Ulmeanu Sebastian, Cpt.lt. Scarlat Constantin însoțit de 2 scafandri militari în termen au fost între 10 și 15 mai 1968 la lacul Chirița, Iași, și au executat cu succes misiunea, timp în care au fost 15 ore sub apă. Fiind prima misiune executată de către scafandri autonomi, modul în care aceștia au executat-o a lăsat o impresie deosebită, asistența fiind uimită de noile metode de intervenție sub apă.

La nici o lună de zile după această misiune un nou ordin a determinat executarea unei misiuni în râul Olt, în raza localității Gostavățu, unde pe timpul unui exercițiu s-a răsturnat o barcă de asalt. Cpt.lt. Scarlat Constantin însoțit de către 4 scafandri militari în termen au executat misiune între 7 și 12 iunie, pe timpul căreia fiecare scafandru a acumulat 30 – 50 de ore de scufundare.

Nivelul bun de pregătire al scafandrilor autonomi ai Grupului 279 Scafandri a fost apreciat și de către specialiștii francezi pe Lacul Snagov. Constantin Scarlat povestește: *„După câteva luni de pregătire, în iunie 1968, am plecat la București cu câțiva elevi scafandri pentru a asista la o demonstrație făcută în Lacul Snagov cu aparate de comunicare sub apă prin ultrasunete, create de o echipă a firmei «La Spirotechnique» din Franța. Directorul tehnic, Cristian Bergeaneau, care era un bun scafandru, ne-a invitat să plonjăm împreună cu el. După ieșirea din imersiune, francezul a fost impresionat de evoluția noastră remarcând: «Școala românească de scafandri este cea mai bună din câte am întâlnit în Europa. Dumneavoastră vă bazați pe înot în apnee, ceea ce alții neglijează total. Nu aveți aparatură mai bună decât noi, dar oamenii sunt excelent pregătiți,*

*atât profesioniștii, cât și amatorii. Sunt încântat de scafandrii autonomi români. Buni băieți»*³³

Ulterior, misiunile scafandrilor militari s-au diversificat și au crescut în complexitate. S-a pus bazele și s-au creat condițiile pentru dobândirea deprinderilor și capabilităților necesare pentru executarea de lucrări de distrugere sub apă și la uscat și de acțiuni de cercetare-diversiune în zona de responsabilitate a Marinei Militare, pentru participarea la apărarea contraminelor în raioane maritime și fluviale și pentru asigurarea de navigație a forțelor pe timpul forțării și trecerii unor cursuri de apă de către trupele terestre.

Totodată, activitatea de pregătire a scafandrilor s-a concentrat pe creșterea abilității acestora în desfășurarea de acțiuni specifice pentru îndeplinirea misiunilor evidențiate mai sus. După doi ani de la înființarea unității, scafandrii militari erau în măsură să execute o gamă largă de misiuni. Practic, în scurt timp, executarea repetitivă a multora dintre aceste misiuni a reprezentat activitatea curentă a unității.

Aprecierile primite de către scafandrii militari de la diverse autorități militare și civile după îndeplinirea sarcinilor pe timpul diverselor misiuni desfășurate în folosul marinei sau al altor unități ale armatei, după sprijinul acordat unor autorități civile în situații de dezastre naturale și aportul adus la executarea unor lucrări specifice la obiective economice din țară au demonstrat utilitatea și necesitatea dezvoltării unității de scafandri.

Îndemânarea scafandrilor militari (de luptă) a putut fi observată de către conducerea marinei, de către persoane cu funcții importante, militare, de stat și pe linie de partid, precum și de publicul larg, cu ocazia prezentării exercițiilor demonstrative la festivitățile dedicate Zilei Marinei Române. Această activitate a devenit din 1967 una exclusivă a scafandrilor de luptă.

În luna martie 1969 se produc unele modificări în comanda Grupului 279 Scafandri. Căpitanul-locotenent Scarlat Constantin predă comanda grupului colegului său de promoție, căpitanul-locotenent Timcu Ioan. În același timp, a plecat din unitate și căpitanul-locotenent Dobre Ștefan care i-a predat funcția locotenentului Munteanu Ion.

Din motive încă necunoscute nouă căpitanul locotenent Constantin Scarlat a fost practic destituit de la comanda grupului de scafandri pe care l-a înființat începând cu 25 februarie 1969 și mutat pe o funcție de comandant rezervă echipaj. O funcție temporară pentru aproape o lună, timp în care de fapt a predat comanda căpitanului-locotenent Timcu Ioan. Începând cu 3 aprilie 1969 este numit lector la Catedra de pregătire marinărească a Școlii Militare de Ofițeri Activi „Mircea cel Bătrân” din Constanța.

³³ Constantin Scarlat, *Țărnul nevăzut al Mării Negre*, Ed. Militară, București, 1982, p. 43.

Întâmplător sau nu, la 15 februarie 1969, cu zece zile înainte de intrarea în vigoare a ordinului comandantului Marinei Militare, Constantin Scarlat a trimis o scrisoare lui Emil Bodnăraș, prim vicepreședinte al Consiliului de Stat, în care îi explică acestuia necesitatea dezvoltării domeniului scafandrieriei în Marina Militară și în alte domenii economice din România.³⁴

Emil Bodnăraș era un pasionat al navigației cu vele având propriul său cutter din 1955 până în 1961, când a fost trecut în înzestrarea Marinei Militare cu numele de „Tomis”, dar și după această dată avea acces la el. De aceea era cunoscut marinarilor din Mangalia. Constantin Scarlat a solicitat sprijinul lui Emil Bodnăraș pentru dezvoltarea scafandrieriei în România, întrucât îl considera un „...*pasionat marinar, pasionat sportiv, cercetător a tot ce-i nou, îndrăzneț și neînfricat luptător cu furia mării.*”

Cu prima generație de scafandri militari în termen pe care îi instruisese în perioada 1966 -1969 în cadrul Grupului 279 Scafandri, Constantin Scarlat dorea să constituie un echipaj al unei nave de cercetări marine care „*în ultimă instanță să fie asemănătoare cu nava «Calypso», specializată în acest scop și de renume mondial*” și, în acest sens, pusese ochii pe nava hidrografică N.H.-112 (ex. „Locotenent-comandor Eugen STIHI”) care după cum aprecia: „*sprijină cheul de ani de zile fără a-și justifica existența*”, iar dacă nu se putea, era bună și „o altă navă din flota militară sau civilă”.

Rolul pe care el îl vedea pentru scafandri era unul dincolo de restricțiile specific militare ale Marinei Militare. Deși era conștient de importanța dezvoltării componentei de forțe speciale a Marinei Militare, a scafandrilor de luptă, activitatea sa de peste 10 ani, perioadă în care a fost motivat de un „*puternic imbold de scormonire a adâncurilor*” și de admirația sa față de Jacques-Yves Cousteau, l-a determinat pe Constantin Scarlat să vadă în dezvoltarea activităților de cercetare și economice în care sunt folosiți scafandri o mare oportunitate pentru România. Ideile sale năstrușnice exprimate cu diferite ocazii, precum și antecedentele sale de îndrăzneală și ieșire din mersul general al lucrurilor în marină, nu au fost văzute mereu cu ochi buni.

Din expunerea sa din scrisoarea către Emil Bodnăraș reiese foarte clar insatisfacția pe care o trăia Constantin Scarlat în ceea ce privește mersul greoi al lucrurilor în dezvoltarea scafandrieriei în România: „*După multă străduință am reușit să introduc în Marina Militară noile metode de lucru sub apă, acceptate după ce într-o dimineață marinarii au observat că pe fiecare navă aflată în mare avea pe bordaj un anumit desen cu dedicație... Sprijin și mijloace de muncă am obținut, dar ceea ce la început a*

³⁴ Vezi: Marian Moșneagu, *Comandorul Constantin Scarlat....*(aici pp. 397; 401 – 402)

reprezentat un mare progres, actual a devenit o frână faptul că scufundarea autonomă din tot ce poate realiza doar 15% pot fi atribuite scopurilor militare. Acest procentaj de 15% am reușit să-l realizez, dar cealaltă parte a rămas ca la început; cercetarea adâncurilor submarine în folosul științei, al economiei, în folosul oamenilor reprezintă «realul» de 85%. În acest domeniu nu am putut realiza nimic sau foarte puțin din ceea ce am putea face. Marinarii militari consideră că scufundarea autonomă este o activitate pur militară, că orice aluzie la această activitate reprezintă un specific militar. Marina a fost întotdeauna o pepinieră a științei, în această armă s-au născut multe din realizările tehnice folosite astăzi de oameni fiindcă o navă reprezintă un enorm complex tehnic; însă a fost și este numai o pepinieră exclusivă deoarece dezvoltarea pe mai departe impune o activitate mai lărgită.»³⁵

Evaluând situația scufundării autonome în afara Marinei Militare, Constantin Scarlat raportează că: „*Multe instituții din țara noastră posedă în magazii aparate autonome, ceea ce dovedește că scufundătorii pot fi oriunde nu numai în armată. ... Despre instituțiile la care am văzut aparate autonome trebuie să menționez că le aveam în magazine, cu praful pe ele, clasate ca «periculoase» și necunoscute. La unele din ele le-am recomandat militari trecuți în rezervă, foști elevi de ai mei, ca să le pună aparatura în funcțiune și au realizat ceva dar tot cu frică.»*

Având în vedere condițiile sociale din aceea perioadă și faptul că Constantin Scarlat nu era un scafandru oarecare, ci un ofițer de marină comandant al unei unități militare, putem spune că scrisoarea către Emil Bodnăraș a fost un adevărat act de curaj. Însă, este posibil, ca acest act de curaj să nu fi fost apreciat ca atare.

Din dorința de a obține ce își dorea, Constantin Scarlat încheie scrisoarea astfel: „*Dumneavoastră ați trecut de multe ori cu cuterul pe lângă noi dar dacă am fi avut ocazia să vă comunicăm, sunt sigur că ați fi considerat totul important și chiar ați fi coborât sub apă cu noi. Îmi amintesc că la distrugătorul 22 [„Regina MARIA”] participați cu plăcere la orice activitate marinărească. Chiar la cuter puteți folosi un aparat autonom, iar costumele de termoprotecție din neopren vă sunt foarte utile pe cuter în orice situație.... Vă rog să colaborați cu noi în timpul când veniți la mare vara în larg, iar iarna dacă doriți se poate face un foarte bun antrenament la bazin... Ordonăți dacă se poate și timpul permite să fiu chemat la dumneavoastră când veniți în Mangalia, sau dacă considerați necesar pot veni la București într-o zi liberă. Îmi cer scuze pentru*

³⁵ *Ibidem.*

îndrăzneala cea am avut-o de a vă scrie și vă doresc multă sănătate și prosperitate."³⁶

Întrucât scrisoarea lui Constantin Scarlat, datată 15 februarie 1969 și adresată lui Emil Bodnăraș, se află în fondul Comandamentul Marinei Militare al Arhivelor Militare Naționale putem fi siguri că a fost adusă la cunoștință comandantului Marinei Militare și putem concluziona că între cele două evenimente desfășurate la zece zile unul după altul există o legătură strânsă.

Previziunile lui Constantin Scarlat privind necesitatea unei nave de cercetări marine pentru explorarea și exploatarea resurselor submarine potențiale al Mării Negre aveau să se adeverească la numai cinci ani după ce acesta a părăsit comanda Grupului 279 Scafandri. Decizia statului român de a exploata zăcămintele de petrol și gaze din platoul continental al Mării Negre a determinat înființarea Centrului 39 Scafandri, prin transformarea Grupului 279 Scafandri, punerea bazei dezvoltării scafandrilor lucrători subacvatici, de mare adâncime, și dotarea primei nave românești de intervenție cu scafandri, care avea să ia numele marelui cercetător român „Emil RACOVIȚĂ”.

Totodată, Constantin Scarlat a avut oportunitatea de a se afla la bordul navei „Emil RACOVIȚĂ” (ex. „ARAD”) de la intrarea acesteia în înzestrare la 1 noiembrie 1978 și până după finalizarea probelor și a recepției în mare, în august 1978, a instalațiilor de scufundare de la bord de tip ULISS produsă de firma franceză „COMEX”, în calitate de ofițer secund cu responsabilități și pentru navigație și transmisiuni (UL I și UL IV). Constantin Scarlat a fost prezent la bordul navei pe timpul cât nava s-a aflat în Șantierul naval Drobeta Turnu-Severin pentru modernizare și transformare în navă de intervenție cu scafandri și a coordonat montarea la bord a instalațiilor și echipamentelor necesare scafandrilor de mare adâncime pentru scufundare propriu-zisă și lucru sub apă.³⁷

³⁶ *Ibidem*, (aici p. 398)

³⁷ C.R.3 Constantin Scarlat a fost numit ofițer secund la nava de intervenție cu scafandri, încă neintrată în înzestrare, la 30 iul. 1977, dar s-a prezentat la Centrul 39 Scafandri la 9 sept. 1977. *R.I. al Centrului de Scafandri*, f. 7(v). La 31 dec. 1977 a fost avansat la gradul de C.R.2. La 15 aug. 1978, în timp ce nava „Emil Racoviță” se afla în mare la ultimele probe de recepție a instalațiilor de scufundare, având la bord persoane din Comandamentul Centrului 39 Scafandri și reprezentanți ai firme franceze „COMEX”, Constantin Scarlat a fost mutat pe funcția de cercetător științific la laboratorul de cercetare armament al Centrului de cercetări al Marine Militare. Noul loc de muncă nu avea nicio legătură cu domeniul scafandreriei. Totodată, comandantul navei, C.R.2 Cravțov Ivan, este mutat și el pe altă funcție.

La 3 aprilie 1969 căpitanul locotenent Constantin Scarlat a predat funcția de comandant al Grupului 279 Scafandri căpitanului locotenent Ioan Timcu. Deși, inițial, prin ordinul comandantului Marinei Militare a fost numit pe funcția de „comandant rezervă echipaje”, la data părăsirii unității pe care o înființase cu puțin peste un an în urmă Constantin Scarlat a fost trecut la Școala Militară de Ofițeri Activi „Mircea cel Bătrân” ca lector la catedra de pregătire marinărească, unde avea să rămână până la 30 august când a fost numit pe funcția de șef al Sectorului de cercetări subacvatice din cadrul Muzeului Marinei Române de la Constanța, o funcție cu un specific mult mai apropiat de pregătirea și pasiunea sa, privind cercetarea mediului submarin din apropierea țărmului românesc al Mării Negre.

Activitatea desfășurată timp de opt ani în cadrul Muzeului Marinei Române a fost una productivă atât pentru muzeu, cât și pentru alte instituții având ca domenii de activitate cercetarea istorică și arheologică, cercetarea submarină, studiul ecosistemului Marea Neagră.

De la 20 ianuarie 1979 până la trecerea în rezervă la 15 aprilie 1993, Constantin Scarlat a fost detașat la Intreprinderea de pescuit oceanic Tulcea (din 1991 Compania română de pescuit oceanic S.A. Tulcea) cu o pauză de câteva luni în anul 1987. Între 28 februarie și 15 octombrie 1987 a încadrat funcția de ofițer 2 cu asigurarea cu armament muniții și materiale tehnice din cadrul Serviciului tehnic al Centrului 39 Scafandri. La trecerea în rezervă a fost avansat la gradul de căpitan de rangul 1, grad care la 19 septembrie 1995 a devenit gradul de comandor.

Grupul 279 Scafandri (1969 -1976)

Activitatea în cadrul Grupului 279 Scafandri a continuat din primăvara anului 1969 cu același ritm intens al instrucției scafandrilor. La începutul anului 1970 dintre cadrele militare ale grupului erau brevetăți scafandri următorii: Cpt.lt. Timcu Ioan, Lt.maj. Munteanu Ion, Lt. dr. Panait Ion, M.m.3 Reșetnic Aurel, Sg.maj. Frujină Gheorghe, M.m.4 Mîndrișteanu Anton, M.m.3 Leonte Gheorghe și M.m.4 Ciobanu Florin. Grupul avea în jur de 50 de scafandri militari în termen.

În august 1970 Grupul 279 Scafandri a executat primul exercițiu important de la înființare. Aplicația s-a desfășurat în raionul Capul Midia. Comandantul grupului, Cpt.lt. Timcu Ioan, însoțit de locțiitor său, Lt.maj. Munteanu Ion, și medicul șef al grupului, Lt. Panait Ion, au condus forțele constituite din 2 maiștri militari comandanți de grupă și 22 de militari în termen. Aplicația în teren, o tabără de instrucție izolată, a durat două săptămâni. Acest gen de activitate avea să se repete anual.

Evaluarea instrucției militarilor grupului la sfârșit de etapă de instrucție se desfășura în cadrul aplicației anuale conduse de către

comandantul Marinei Militare. Grupul 279 participa la aplicație cu aproape întregul personal al unității. Pe timpul acestora scafandrii de luptă executau întreaga gamă de misiuni specifice lor.

În toamna anului 1970 Grupul 279 Scafandri a primit în înzestrare șalupa maritimă de remorcare-salvare S.R.S.S.-575, o șalupă special construită pentru deservirea scafandrilor (nu avea vinci de dragaj montat, așa cum aveau celelalte șalupe construite după același proiect - 405). Primul comandant a fost M.m. 4 Ciobanu Florin (1970 - 1973), fiind urmat de M.m. 2 Cristea Vasile (1973 – oct. 1976). S.R.S.S.-575 a deservit scafandri de luptă până la 1 august 2017 când a trecut în compunerea Divizionului 130 Nave de Sprijin Logistic, aflat în subordinea Flotei 56 Fregate.

O măsură importantă luată de către Comandamentul Marinei Militare după înființarea Grupului 279 Scafandri privind creșterea numărului de maiștri militari scafandri în Marina Militară a fost pregătirea, în perioada 1968 – 1971, la Școala militară de maiștri de marină, a unei grupe de 10 tineri. Aceștia s-au pregătit în specialitatea scafandru, iar mare parte dintre ei și-au executat stagiile de practică din anul al II-lea și al III-lea la unitatea de scafandri a marinei. La absolvirea școlii patru maiștri militari clasa a IV-a au fost repartizați pe funcții de comandant grupă scafandru de luptă: Ivanov Ștefan, Vasiliu Mihai, Gănescu Marian și Chețu Toderiță.

După aducerea la comanda grupelor de scafandri de luptă a celor patru maiștri militari promoție 1971, din grupul maiștrilor militari scafandri care au fost în unitate de la înființarea acestora a rămas pe funcția de comandant grupă doar M.m. 2 Reșetnic Aurel.

Maiștri militari Vasiliu Mihai, Ivanov Ștefan, Gănescu Marian și Chețu Toderiță au fost comandanții grupelor de scafandri de luptă autonomi din cadrul Grupului 279 Scafandri până în octombrie 1976 când unitatea a devenit Grupul de scafandri de luptă al Centrului 39 Scafandri.

Din octombrie 1976 și până în vara anului 1981, la reorganizarea Divizionului de scafandri de luptă când la comanda grupelor au fost numiți ofițeri, aceștia, cu mici excepții, au continuat să îndeplinească funcții de comandant de grupă de scafandri de luptă în cadrul unității.

Cariera de scafandru de luptă a lui **Vasiliu Mihai** a continuat până în anul 1990, după care în calitate de specialist scafandru instructor în cadrul Cursului de pregătire și antrenare scafandri, a instruit generații de tineri scafandri până la trecerea sa în rezervă în 10 august 1998.

Ivanov Ștefan a fost comandant de grupă scafandri de luptă din 1971 și până în 1981, când la comanda grupelor au fost numiți ofițeri, odată cu reorganizarea Divizionului de scafandri de luptă. Cariera sa de scafandru de luptă a continuat până la 1 iulie 1984. În această perioadă a îndeplinit

funcția de specialist scafandru în cadrul unei grupe. După absolvirea cursului de scafandru de mare adâncime și-a desfășurat activitatea la bordul navelor de scafandri din Divizionul de scafandri de mare adâncime: la N.M.I.S. „Emil RACOVIȚĂ” (1 iulie 1984 – 25 iunie 1987) și la N.M.I.S. „Grigore ANTIPA” (26 iunie 1987 – 30 iunie 1988). Între 1 iulie 1988 și 1 martie 1990 maistrul militar a fost șef de echipaj la V.M.S. „SATURN”.

Gănescu Marian a fost comandant de grupă scafandri de luptă în cadrul Grupului de scafandri de luptă până la 30 iunie 1980. La înființarea Laboratorului hiperbar în cadrul Centrului 39 Scafandri a fost încadrat pe funcție de specialist scafandru unde și-a desfășurat activitatea până în anul 1993, când a trecut în rezervă.

După desființarea Grupului 279 Scafandri și înființarea Grupului de Scafandri de Luptă în cadrul Centrului 39 Scafandri **Chețu Toderiță** a fost specialist scafandru în comanda grupului până în vara anului 1981. După acest moment cariera a continuat în cadrul Centrului 39 Scafandri.

La rândul său, maistrul militar **Reșetnic Aurel** a fost comandant de grupă scafandri de luptă până la 30 iunie 1980. Odată cu înființarea divizionului de scafandri de luptă acesta a fost numit comandant la cazarma plutitoare „PRAHOVA” (1 iul. 1980 - 1982), pentru ca mai apoi să îndeplinească funcția de șef al magaziei materiale tehnice a divizionului.

Din promoția 1972 de maiștri militari la Grupul 279 Scafandri a fost repartizat M.m. 4 Anton V. Atanasie, pe funcția de șef Serviciu tehnic. Având absolvit cursul de scafandri în unitate, cu ocazia înființării în comanda grupului a funcției de specialist scafandru pe care a fost promovat Chețu Toderiță, **Anton Atanasie** a devenit comandant grupă scafandri. Acesta a îndeplinit această funcție până în toamna anului 1980.

Acești maiștri militari au fost nucleu principal de cadre militare al Grupului 279 Scafandri care a instruit contingente de militari în termen în specialitatea scafandru și au executat întreaga gamă de misiuni specifice scafandrilor de luptă. Împreună cu ofițerii din unitate, precum Munteanu Ion, au dezvoltat și au pus în practică proceduri specifice pentru executarea misiunilor sub apă și la uscat.

În vara în care Grupului 279 Scafandri primea patru maiștri militari scafandri din promoție, a primit și o nava bază. Abia după 3 ani de la înființare, cazarma plutitoare „TÂRNAVA” a fost repartizată Grupului 279 Scafandri. După sosirea în unitate, la 16 iulie 1971, a cazarmii plutitoare „TÂRNAVA”, grupul s-a mutat la bordul acesteia. Lt.maj. Munteanu Ion a rămas comandant al acesteia, șef de echipaj a fost numit M.m. 3 Frujină Gheorghe, iar șef mecanic avea să fie numit M.m. 3 Ilie Ion. După trecerea

lui Ilie Ion la nava bază, funcția de șef serviciu tehnic a fost încadrată de către M.m. 4 Anton Atanasie (promoție 1972).

La 5 octombrie 1971 are loc schimbarea comenzii Grupului 279 Scafandri. Cpt.lt. Timcu Ioan este mutat pe funcția comandant companie elevi la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”, iar de Cpt.lt. **Popovici Ilie Ioan** a fost numit noul comandant. Popovici Ioan a deținut comanda grupului timp de 2 ani.

În septembrie 1972 Lt.maj. Panait Ionel este înlocuit de Lt. **Ordeanu Viorel**. Acesta din urmă a rămas în cadrul grupului până la înființarea Centrului 39 Scafandri, când a trecut în comandamentul acestuia pe funcție de medic șef. După înființarea cabinetului medical în subordinea medicului șef al Centrului 39 Scafandri, Ordeanu Viorel a fost medic specialist până în 1982. În același timp cu Ordeanu Viorel a mai venit în cadrul grupului și Sg.maj. Năstasă Mitică, sanitar șef (sept. 1971 - oct. 1976).

La cinci ani de la înființare nivelul de operaționalizare a Grupului 279 Scafandri, în raport cu concepția de organizare a unității și cu tipurile de misiuni încredințate, era unul ridicat. Nivelul de pregătire al ofițerilor și maiștrilor militari scafandri era, de asemenea, unul ridicat. Selecționarea, brevetare și antrenarea militarilor în termen scafandri se executa anual cu succes. Majoritatea misiunilor erau executate de grupe de scafandri conduse de un maestru militar și compuse din 2 la 5 militari în termen scafandri.

O misiune care a devenit în foarte scurt timp una tradițională a fost asigurarea cu scafandri a lansărilor de torpile de către vedetele torpiloare. Torpilele de exercițiu lansate nu ieșeau de multe ori la suprafață după terminarea cursei și marcarea focului și, în consecință, erau căutate și recuperate de către scafandri de luptă. O acțiune deloc ușoară, care de foarte multe ori a cerut câteva zile de căutări și un efort deosebit din partea scafandrilor. Una din misiunile de acest gen din perioada 1969 – 1970 este cea din luna mai a anului 1975. Divizionul 81 Vedete Torpiloare în cadrul aplicației divizionului au lansat mai multe torpile. Una dintre acestea s-a înfipt serios în nisip. Scafandrii de luptă prezenți în asigurare pe timpul lansărilor au acționat pentru a scoate torpila din nisip, după ce au găsit-o prin aplicarea unei proceduri de distrugere pentru eliberarea torpilei din strânsoarea nisipului și de a o recupera, a o aduce la suprafață și a o preda vedetiștilor. După intrarea în înzestrare a șalupei de remorcaj-salvare scafandri S.R.S.S.-575, în 1970, acest tip de misiuni au fost executate de regulă de către această navă având la bord o grupă de scafandri cu un maestru militar și 5 la 7 militari în termen, întreaga activitate fiind condusă de la bord de comandantul grupului sau locțiitorul acestuia. Munteanu

Daniel a avut cele mai multe activități de acest gen executate de către scafandri grupului.

Sprijinul acordat de către scafandrii de luptă unor întreprinderi sau instituții, în baza unor ordine ale eșaloanelor superioare, a fost executat de fiecare dată cu responsabilitate și rezultate deosebite, ceea ce a făcut ca cei cărora li s-a acordat sprijinul să își exprime în mod elogios recunoștința. Pe timpul acestor misiuni s-au executat diverse lucrări sub apă, printre care scoaterea de obiecte și tehnică militară din apă. Locurile în care au acționat scafandrii militari sunt: Curtea de Argeș (1971), Mangalia (1971), Lacul Vidraru (1972), Reșița (1972), Mangalia (1972), Pantelimon (1973), Cluj (1974), Orșova (1974) și Moldova Veche (1974). La începutul lunii octombrie a anului 1976, luna în care se înființa Centrul 39 Scafandri, o echipă de scafandri militari în termen condusă de către M.m. 3 Ivanov Ștefan a participat la o intervenție în mare la platforma Gloria.

În perioada 1970 – 1976 scafandrii de luptă au fost chemați ori de câte ori autoritățile militare sau civile întâmpinau gretuți în găsirea unor victime înecate. Pentru acest gen de misiuni scafandrii de luptă au trebuit să se deplaseze și să acționeze cu profesionalism pentru îndeplinirea misiunilor primite, care nu de puține ori erau incomode, în diferite locuri din țară: Lacul Lipova (Arad) – 1970; Lacul Snagov (București) – 1970; Barajul Cernavodă – 1970; Mangalia, Potârnichea (Constanța), Cumpăna (Constanța), Reșița și Apata (Brașov) – 1972; Mangalia și Lacul Snagov-1973.³⁸

Dovedirea de către scafandrii de luptă ai Grupului 279 Scafandri a unui nivel ridicat de pregătire în executarea diverselor misiuni, a dus la implicarea acestora în executarea de misiuni de control antiterorist a locurilor de staționare a navelor și ambarcațiunilor conducătorilor de partid și de stat. Acest fapt a fost generat de emiterea de către Departamentul securității statului a *Instrucțiunii nr. 17 din 12.01.1972 privind măsurile ce se vor lua în vederea asigurării securității circulației trenurilor guvernamentale și a navelor cu care se deplasează conducătorii partidului și statului, precum și unele personalități străine aflate temporar pe teritoriul Republicii Socialiste România*, în care la punctul 17 se prevedea că: „În cazul navelor guvernamentale, controlul exterior al acestora se va executa și cu scafandri verificați, pe toată porțiunea de apă. În urma controalelor de securitate, se vor încheia acte de constatare”. Din acest moment scafandrii de luptă executau, mai ales pe timp de vară, zeci de misiuni de control al plajelor și pontoanelor din dreptul vilelor de protocol din stațiunea Neptun, dar nu numai.

³⁸ R.I. al Dn. 175 Nv.Sc.f., f. 3 (v).

Între 25 și 30 septembrie 1974 a avut loc predarea-primirea comenzii Grupului 279 Scafandri între căpitanul de rangul 3 Popovici Ioan și locotenentul-major Munteanu Ion.³⁹ Munteanu Ion a fost avansat la gradul de căpitan (de arma geniu) la 30 decembrie 1975. În noiembrie 1976 susține examenul de confirmare în arma marină, în urma căreia în decembrie 1976 devine ofițer de marină cu gradul de căpitan-locotenent. Munteanu Ion s-a aflat la comanda grupului până la transformarea acestuia în Centrul 39 Scafandri. De la 1 octombrie 1976 până 22 august 1977, când la comanda Grupului de scafandri de luptă a fost numit căpitanul de rangul 2 Toader Nicolae, în calitate de loctiitor, Munteanu Ion a deținut în continuare comanda grupului.

Comanda Grupului de scafandri de luptă a fost întărită în anul următor prin numirea unui alt ofițer pe funcția de loctiitor. La 1 octombrie 1975, locotenentul **Munteanu Daniel**, promoție 1972, s-a prezentat la Grupul 279 Scafandri pentru a lua în primire funcția de loctiitor al comandantului. Ofițerul a fost numit în această funcție la 1 august 1975. După sosirea în unitate Munteanu Daniel a urmat cursul de inițiere scafandru, iar anul următor a fost trimis la cursul de parașutist militar (iunie – octombrie 1976) în vederea completării pregătiri în specialitatea de scafandru de luptă. În aug. 1976 a fost avansat la gradul de locotenent-major și, totodată, a fost mutat la Centrul de instrucție al Marinei Militare pe funcție de instructor și comandant de pluton (20 august 1976). La terminarea cursului s-a prezentat în unitate pentru predarea funcției, iar la 10 octombrie 1976 a părăsit unitatea. Munteanu Daniel avea să revină după trei ani în rândul scafandrilor, la scafandri de mare adâncime, pentru ca din vara anului 1981 să devină comandant de grup scafandri de luptă în cadrul Divizionului de Scafandri de Luptă al Centrului 39 Scafandri.

În locul său a fost numit locotenentul Barabas Daniel, promoție 1974, care s-a prezentat în unitate la 25 septembrie 1976. Acesta nu s-a mai regăsit în colectivul noii unități, Centrul 39 Scafandri, care s-a înființat la 1 octombrie 1976.

În perioada 1974 – 1976, Grupul 279 Scafandri și-a continuat activitățile de instrucție și a executat misiunile încredințate într-un ritm constant. În această perioadă această structură era recunoscută pentru profesionalismul scafandrilor săi. Activitățile de cercetare – diversiune, precum și specializarea scafandrilor în executarea de distrugeri sub apă, au amplexat în această perioadă. Secția de cercetarea din Statul Major al Comandamentului Marinei Militare folosea scafandrii de luptă ai grupului pentru diverse acțiuni de culegere de informații. Pentru misiunile de

³⁹ Cf. O.C.M.M. nr. 0032 din 31.07.1974.

recunoaștere a litoralului și a deltei era folosită șalupa S.R.S.S.-575. Tot această șalupă a fost folosită pentru misiunile/exercițiile executate în Delta Dunării.

La misiunea din Delta Dunării din perioada 13 -17 august 1975 la bordul S.R.S.S.-575 a fost prezent și C.R.2 Toader Nicolae, ofițer încadrat în Secția de cercetarea din Statul Major al Comandamentului Marinei Militare. Toader Nicolae avea să devină, după înființarea Centrului 39 Scafandri, comandantul Grupului de scafandri de luptă și, apoi, primul comandant al Divizionului de scafandri de luptă.

La începutul anului 1976 Grupul 279 Scafandri avea următoarea încadrare a funcțiilor de cadre militare: comanda grupului: *comandant*: Cpt. Munteanu Ion; *locțiitor*: Lt. Munteanu Daniel; medic șef: Lt.maj. Ordeanu Viorel; *sanitar șef*: Sg.maj. Năstasă Mitică; șef B.D.S.: Sg.maj. Răducanu Vasile;; grupele de scafandri de luptă: *comandanți grupă*: M.m.2 Reșetnic Aurel; M.m.3 Iavanov Ștefan; M.m.3 Anton Atanasie; M.m.3 Vasiliu Mihai; M.m.3 Gănescu Marian; șalupa de remorcaj-salvare scafandri S.R.S.S.-575: *comandant șalupă*: M.m.2 Cristea Vasile; cazarma plutitoare „TÂRNAVA”: *șef de echipaj*: M.m.2 Frujină Gheorghe; *șef mecanic*: M.m.1 Ilie Ion; *comandant grupă radio*: M.m.pr. Neculau Romano; alte structuri: șef grupă reparații: M.m.2 Leonte Gheorghe; șef magazie materiale scafandri: M.m.3 Chețu Toderiță; șef magazie materiale de intendență: Plt.maj. Șerban Dumitru. Grupul mai avea în jur de 70 de funcții de militari în termen, dintre care 25 erau de scafandru de luptă.

Începând cu 1 octombrie 1976 s-a înființat Centrul 39 Scafandri care a preluat indicativul Grupului 279 Scafandri. După această reorganizare, Grupul de scafandri de luptă a devenit o subunitate de scafandri a noii unității înființate.

279 DIVERS GROUP (1967-1976): THE FIRST COMBAT DIVERS UNIT OF THE ROMANIAN NAVY

Keywords: 279 Divers Group, Romanian Navy, communist regime

Since the creation of the divers section in the Romanian Navy and up until the 60`s, they would use the classical diving equipment, with surface oxygen delivery.

Ten years after the end of World War II, Romania bought some modern diving equipment from the USSR. This sparked the creation of its

separate combat diving unit, imbolded by the actions of their pioneer:
commander Constantin Scarlet.